

Χανιώτικα νέα

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ 28 Οκτωβρίου 2017

διαδρομές

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ / ΤΕΧΝΕΣ / ΙΣΤΟΡΙΑ / ΒΙΒΛΙΑ / ΜΟΥΣΙΚΗ / ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ
ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΖΑΧΑΡΕΝΙΑ ΣΗΜΑΝΔΗΡΑΚΗ

ΣΤΑ ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ
ΤΗΣ ΚΟΡΥΦΑΙΑΣ
ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΗΣ
ΤΑΙΝΙΑΣ ΤΩΝ 3 ΟΣΚΑΡ
ΠΟΥ ΓΥΡΙΣΘΗΚΕ
ΣΤΑ ΧΑΝΙΑ

Στα Βήματα του Ζορμπιά

ΕΛΙΑ ΚΟΥΜΛΗ

diadromes@haniotika-nea.gr

editorial

Η περιοχή των Χανίων έχει φιλοξενήσει πολλές κινηματογραφικές παραγωγές στο πέρασμα του χρόνου, με πιο διάσημη την ταινία “Ζορμπάς ο Έλληνας” που γυρίστηκε εξ ολοκλήρου στα Χανιά, έκανε το συρτάκι του Μίκη Θεοδωράκη σήμα κατατεθέν της ελληνικής ψυχής και κατάφερε να κερδίσει τρία βραβεία Οσκαρ.

Η ιδέα για το σημερινό αφιέρωμα των “διαδρομών” γεννήθηκε με αφορμή ένα ευχάριστο γεγονός, την ονομασία του νέου θεάτρου των Χανίων “Θέατρο Μίκης Θεοδωράκης”. Ομως είναι ένα δυσάρεστο γεγονός αυτό που κάνει το ρεπορτάζ πραγματικά επίκαιρο. Ο θάνατος του Γουόλτερ Λάσαλι, βραβευμένου με Οσκαρ φωτογραφίας για τον “Ζορμπά”, με τον οποίο μιλήσαμε λίγες μέρες νωρίτερα. Ένας άνθρωπος που επέλεξε να ζει στον Σταυρό όπου γυρίστηκε ένα μεγάλο μέρος του “Ζορμπά” και έμεινε εδώ μέχρι το τέλος...

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

σελ. 3 - 4 ~ Πολιτισμός

σελ. 5 ~ Αφορμή, Βιβλία

σελ. 6 ~ Η Τυπογραφία συναντά την Κρητική Λογοτεχνία μέσα από την Τέχνη του Δρόμου

σελ. 7 ~ Παιδότοποι

σελ. 8 - 11 ~ Στα βήματα του Ζορμπά

σελ. 12 - 13 ~ Οι εφημερίδες στην Ελλάδα, παραμονές του 2ου Παγκοσμίου Πολέμου

σελ. 14 ~ Συνέντευξη με τη Ζαχαρένια Σημανδηράκη

σελ. 15 ~ Ιστορία της Ιατρικής

σελ. 16 ~ Υγεία & Βότανα

28/10

Βήλη

Ευνίκη

29/10

Αβραάμ,

Μελίτινη

30/10

Απολλωνία,

Ζηνοβία

Αστέριος,

Αστέρω,

Κλεόπας

31/10

Απελλής,

Αριστόβουλος,

Νάρκισος,

Στρατονίκη

1/11

Δαβίδ (όσιος)

Δαμιανός,

Διόνυσος,

Ανάργυρος,

Κοσμάς

2/11

Ελπιδηφόρος,

Ακίνδυνος

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΠΡΕΜΙΕΡΑ

“Το έπος των Ελλήνων στην Αλβανία”

Το ντοκιμαντέρ του Λευτέρη Χαρωνίτη “Το έπος των Ελλήνων στην Αλβανία” θα παρουσιαστεί σε πρώτη προβολή σήμερα **Σάββατο στις 8:15 μ.μ. στο Πνευματικό Κέντρο Χανίων, στο πλαίσιο του Φεστιβάλ Κινηματογράφου Χανίων.**

Διάλειμμα

6:15 μ.μ. - 8 μ.μ.: “Thank you for donating” 2’, “Με ανοικτά φτερά” 22’, “Μεγαλώσαμε παι!” 82’

Διάλειμμα

8:15 μ.μ. - 10 μ.μ.: “Kretir” 2’, “Roof for all” 1’, “Family photo” 5’, “Το Έπος των Ελλήνων στην Αλβανία”

Διάλειμμα

10:15 μ.μ. - 12 μ.: “Omnia” 1’, “Κανέλα” 6’, “Ξεχασμένες μέρες” 12’, Τα σημάδια του ουρανού” 70’

Διάλειμμα

0:15 π.μ.: “Home alone” 2’, “Tact” 15’ και “Jimmy Danger” 108’, ένα ντοκιμαντέρ για τον Iggy Pop και τους STOOGES σε σκηνοθεσία του Τζιμ Τζάρμους.

Επίσης στο πρόγραμμα του Φεστιβάλ υπάρχουν:

•Επτά ειδικά σχεδιασμένα masterclasses που περιμένουν τους φίλους του φεστιβάλ.

• έκθεση «Το Μετέωρο Βήμα» με τα σκίτσα 28 Ελλήνων γελοιογράφων για το προσφυγικό.

•Η έκθεση storyboard των τελειόφοιτων σπουδαστών του ΤΕΙ Αθηνών.

•Παρουσιάσεις βιβλίων, συζητήσεις, ειδικές εκδόσεις, πάρτι, γεύσεις...

Το Φεστιβάλ Κινηματογράφου Χανίων και η εκπαιδευτική δράση CineΜαθήματα τελούν υπό την Αιγίδα του Υπουργείου Πολιτισμού και του Υπουργείου Παιδείας, στηρίζονται από την Βουλή των Ελλήνων και σχεδιάζονται και υλοποιούνται από την Πολιτιστική Εταιρεία Κρήτης και είναι συνδιοργάνωση από τους: Περιφέρεια Κρήτης, Περιφερειακή Ενότητα Χανίων, Πνευματικό Κέντρο Χανίων, Δήμος Χανίων, Δήμος Πλατανιά, με την συνεργασία και την υποστήριξη φορέων του κινηματογράφου, της εκπαίδευσης και της επιστήμης.

έσα από μια πολύχρονη έρευνα, σε ελληνικά και διεθνή αρχεία, μουσεία, ταινιοθήκες, εφημερίδες κλπ, η ταινία στοχεύει να αναδείξει την μεγαλειώδη αντίσταση και τις νίκες των Ελλήνων κατά την εισβολή των ιταλικών στρατευμάτων του φασιστικού καθεστώτος του Μουσολίνι στην Ελλάδα.

Οι λόγοι της αναίτιας ιταλικής εισβολής διερευνώνται μέσα στο ευρύτερο πλαίσιο του Β’ Παγκοσμίου Πολέμου, εξετάζονται οι ελληνοϊταλικές σχέσεις εκείνης της περιόδου καθώς και η ελληνική πολιτική της ουδετερότητας απέναντι στον πόλεμο.

Επιστημονικός σύμβουλος: Γιώργος Μαργαρίτης

Αφηγητής: Αντώνης Περαντωνάκης
Η σκηνοθεσία είναι του Λευτέρη Χαρωνίτη ο οποίος και θα βρίσκεται στην προβολή για να συζητήσει με τους φίλους του Φεστιβάλ για «Το έπος των Ελλήνων στην Αλβανία».

Η προβολή πραγματοποιείται σε συνεργασία με το Cosmote History.

Η είσοδος σε όλες τις δράσεις του Φεστιβάλ Κινηματογράφου Χανίων και τις παράλληλες δράσεις του είναι ΕΛΕΥΘΕΡΗ, με προαιρετική προσφορά τροφίμων μακράς διάρκειας και φαρμάκων για το Κοινωνικό Παντοπωλείο και για δομές της πόλης.

Το σημερινό πρόγραμμα του Φεστιβάλ αναλυτικά:

5 μ.μ. - 6 μ.μ.: “Μπόχαλν 12” 6’, “Feeling of a Home” 26’, “Ευριπίδου 14” 16’

Το αναλυτικό πρόγραμμα βρίσκεται στην διεύθυνση <https://www.chaniafilmfestival.com/movies>
Η δράση cineΜαθήματα στην διεύθυνση www.chaniafilmfestival.com/cinamathimata

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΕΪΣΤΕ
μαζί μας στο

diadromes@haniotika-nea.gr

τεύχος 750
Εβδομαδιαίο Πολιτιστικό Ενθετο
της εφημερίδας “Χανιώτικα Νέα”

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ: ΧΑΝΙΩΤΙΚΑ ΝΕΑ -
ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΗ Α.Ε.

ΙΔΡΥΤΗΣ: Γιάννης Ε. Γαρεδάκης
ΕΚΔΟΤΗΣ: Μανώλης Α. Γαρεδάκης

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ:

Παρασκευάς Ν. Περάκης

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ

“ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ”:

Ελευθερία Μ. Κουμή

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΟΜΑΔΑ:

Γιώργος Κώνστας, Γιάννης Λυβιάκης,

Δημήτρης Μαριδάκης, Γιάννα

Μαρουλοσφάκη, Βασιλική

Τωμαδάκη, Ελένη Φουντουλάκη

ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ:

Δέσποινα Βάλλα, Νίκη Ξυφανταράκη,

Ελένη Σταυρίδη

ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ:

Νεκτάριος Κακατσάκης

ΠΙΣΤΕΤΕΣ: Hussein Rajaihtikhar,

Γιάννης Περάκης,

Γιώργος Στεφανάκης

ΣΥΝΤΑΞΗ: Εμπορικό Κέντρο

“Ερμής” (Μπουνιαλή 11-19)

τηλ. 28210 51.003 - 6,

fax 28210 51.007

e-mail: info@haniotika-nea.gr

ΓΡΑΦΕΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ:

Καραϊσκάκη 49, τηλ. 28210 70.563 -

6 fax 28210 91.900

Διαφημιστικό Τμήμα:

Εύα Κουμή τηλ.: 2821070.563 - 6

e-mail: ads@haniotika-nea.gr

Εργαστήριο και εσπερίδα με θέμα: «Πόλη, Δημοκρατία, Αρχιτεκτονική» θα πραγματοποιηθούν την Δευτέρα 30 Οκτωβρίου στις 10.30 π.μ. και στις 6 μ.μ. στην αίθουσα του Φιλολογικού Συλλόγου «Ο Χρυσόστομος».

ΣΤΟΝ «ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟ»

“Πόλη, Δημοκρατία, Αρχιτεκτονική”

Η εκδήλωση αποτελεί συνδιοργάνωση του Ιδρύματος της Βουλής των Ελλήνων για τον Κοινοβουλευτισμό και τη Δημοκρατία, της Σχολής Αρχιτεκτόνων μηχανικών του Πολυτεχνείου Κρήτης και του Φιλολογικού Συλλόγου Χανίων «Ο Χρυσόστομος» με την υποστήριξη της Περιφερειακής Ενότητας Χανίων. Την επιστημονική επιμέλεια και οργάνωση της εκδήλωσης έχουν η Αμαλία Κωτσάκη, επίκουρη καθηγήτρια της Σχολής Αρχιτεκτόνων μηχανικών του Πολυτεχνείου Κρήτης και ο Κώστας Μαυρακάκης, αρχιτέκτων, Πρόεδρος του Φιλολογικού Συλλόγου Χανίων «Ο Χρυσόστομος».

Όπως αναφέρεται σε σχετική ανακοίνωση, «η εν λόγω διοργάνωση εντάσσεται στο πλαίσιο των προ-ημερίδων του συνεδρίου με τίτλο «Τέχνη & Δημοκρατία» που οργανώνει το Ίδρυμα της Βουλής στο Μουσείο της Ακρόπολης 7,8,9 Δεκεμβρίου 2017.

Η εκδήλωση στα Χανιά συγκροτείται από δύο διακριτά μέρη: Το πρωί της Δευτέρας 30 Οκτωβρίου θα λάβει χώρα Εργαστήριο με τίτλο «Εκφράσεις ολοκληρωτισμού στη νεοελληνική αρχιτεκτονική και πόλη» όπου θα παρουσιαστούν εργασίες φοιτητών/τριών που εκπονήθηκαν σε κατ' επιλογήν μάθημα «Νοελληνική Αρχιτεκτονική & Πολιτισμός» στην Σχολή Αρχιτεκτόνων μηχανικών του Πολυτεχνείου Κρήτης το οποίο διδάσκει η καθηγήτρια Αμαλία Κωτσάκη. Οι εργασίες πραγματοποιούνται θέματα όπως η «Ελληνικότητα» της εθνοπροσώνης, η επιβεβλημένη λευκότητα του Αιγαίου ως αποτέλεσμα εφαρμογής του Νόμου την περίοδο των δικτατοριών, οι παιδουπόλεις, οι στρατηγικές στον

πολεοδομικό σχεδιασμό των Ιταλών κατακτητών στη Δωδεκάνησο, η αλλοίωση του τοπίου από την πολιτική για τον τουρισμό της απριλιανής δικτατορίας αλλά και γενικότερα του αρχιτεκτονικό και πολεοδομικό αποτύπωμα των δικτατοριών στην Ελλάδα του 20ου αιώνα. Οι παρουσιάσεις θα ολοκληρωθούν με συζήτηση με προσκεκλημένους διακεκριμένους αρχιτέκτονες και ιστορικούς. Το εργαστήριο είναι ανοικτό μόνο στους φοιτητές/τριες της Σχολής Αρχιτεκτόνων του Πολυτεχνείου Κρήτης».

Ακόμα στην ανακοίνωση αναφέρεται:

«Το απόγευμα της Δευτέρας αφιερώνεται σε εσπερίδα κατά την οποία θα επιχειρηθεί να προσεγγισθεί το κρίσιμο ερώτημα του κατά πόσον η αρχιτεκτονική και ο χώρος γενικότερα μπορεί να συμβάλει στην ενίσχυση της Δημοκρατίας και πώς η Δημοκρατία επηρεάζει την διαμόρφωση του χώρου αντίστοιχα, εστιασμένο κυρίως στην νεώτερη και σύγχρονη Ελλάδα. Κεντρικός ομιλητής θα είναι ο Παναγιώτης Τουρνικιώτης, καθηγητής του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου με θέμα "Η αρχιτεκτονική της Δημοκρατίας: πολιτική, νόημα, μορφή". Ζητήματα όπως οι αρχιτεκτονικές εκφράσεις διαφορετικών εκδοχών κοινοβουλευτισμού, η συλλογική μνήμη ως προϋπόθεση Δημοκρατίας, ζητήματα λογοκρισίας στις αναπαραστάσεις της πόλης αλλά και ευρύτερα θέματα όπως ο συμμετοχικός σχεδιασμός και τα αιτήματα Δημοκρατίας στον σχεδιασμό του αστικού χώρου θα αποτελέσουν θέματα των εισηγήσεων».

Η εσπερίδα είναι ανοικτή στο κοινό και η είσοδος ελεύθερη.

ΕΠΕΤΕΙΑΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Είκοσι χρόνια “Ιριδα”

Επετειακές εκδηλώσεις για τα 20 χρόνια ζωής και ανιδιοτελούς προσφοράς του Συλλόγου Γυναικών Καλλιτεχνών Χανίων “Ιρις” στα πολιτιστικά πράγματα του τόπου, διοργανώνουν ο Δήμος Χανίων και ο Σύλλογος, στο Κέντρο Αρχιτεκτονικής της Μεσογείου (Μεγάλο Αρσενάλι):

Σάββατο 4 Νοεμβρίου 2017 και ώρα 8.00 μ.μ.

Τα επίσημα εγκαίνια έκθεσης ντοκουμέντων και ενθυμμάτων με τίτλο “Ιριδα – 20 Χρόνια” θα γίνουν το επόμενο Σάββατο 4 Νοεμβρίου στις 8 μ.μ. ενώ το Σάββατο 11 Νοεμβρίου στις 8 μ.μ. θα γίνει μουσική εκδήλωση με τη Μπάντα του Πολεμικού Ναυτικού στην Κρήτη (ΝΑΣΚΡΗ). Ερμηνεύει η Ζαχαρένια Σημανδράκη. Οι εκδηλώσεις τελούν υπό την αιγίδα του Διαπολιτισμικού Ευρωμεσογειακού Κέντρου UNESCO.

Διάρκεια Έκθεσης: 4 Νοε – 13 Νοε 2017

Ώρες επισκέψεων: καθημερινά 11 π.μ. – 1 μ.μ. και 6 μ.μ. – 10 μ.μ.

Είσοδος ελεύθερη.

ΣΤΗ ΣΥΝΑΓΩΓΗ ΕΤΖ ΧΑΓΙΜ

Ομιλία για την εβραϊκή κοινότητα Ηρακλείου

Λόγω της έντονης προχθεσινής κακοκαιρίας στα Χανιά, η προγραμματισμένη για την Πέμπτη 26 Οκτωβρίου ομιλία του του φιλόλογου Σταύρου Σφακιωτάκη (ΜΑ Τουρκολογίας) με θέμα “Η εβραϊκή κοινότητα του Ηρακλείου σύμφωνα με τα οθωμανικά δικαστικά αρχεία (1670-1760)” θα πραγματοποιηθεί σήμερα Σάββατο στις 5:30 μ.μ. στην συναγωγή Ετζ Χαγίμ.

Όπως αναφέρεται σε σχετική ανακοίνωση, «στην ομιλία θα παρουσιαστεί μία άγνωστη πτυχή των δικαστικών οθωμανικών αρχείων, που εμπλουτίζει την αντίληψή μας για την κρητική κοινωνία του 17ου και 18ου αιώνα».

ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

Προβολή ντοκιμαντέρ για τον Ειρηναίο Γαλανάκη

«Ειρηναίος Γαλανάκης, ένας ειρηνικός επαναστάτης», το ντοκιμαντέρ του Γιώργου Κουκουράκη, με τη σκηνοθετική επιμέλεια του Θοδωρή Παπαδουλάκη, προβάλλεται την Τετάρτη 1η Νοεμβρίου στις 7:30 μ.μ. στο Μοσχάτο, στο Πολιτιστικό Κέντρο «Θεόδωρος Αγγελόπουλος». Προλογίζει η Λένα Διβάνη, συγγραφέας, καθηγήτρια Ιστορίας στη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Η εκδήλωση διοργανώνεται από τον Πολιτιστικό Σύλλογο Κρητών Μοσχάτου-Ταύρου και τελεί υπό την αιγίδα του Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου. Η είσοδος είναι ελεύθερη για το κοινό.

Το ντοκιμαντέρ, διάρκειας 50 λεπτών, είναι μία παραγωγή του Γιώργου Κουκουράκη και της Indigo View, με συμπαραγωγή την COSMOTE TV και προβάλλεται από το κανάλι COSMOTE HISTORY.

ΜΕ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΣΤΟ Κ.Α.Μ.

Ολοκληρώνονται οι εκθέσεις του Γιάννη Μαρκαντωνάκη

Στο Κέντρο Αρχιτεκτονικής Μεσογείου θα πραγματοποιηθεί την Δευτέρα 30 Οκτωβρίου στις 8 μ.μ. η καταληκτική εκδήλωση των δυο εκθέσεων του Γιάννη Μαρκαντωνάκη, «Χρονική αντιστρεπτότητα» αφιερωμένη στο συγγραφέα Αντόνιο Ταμπούκι στο ΚΑΜ και «Δωμά Ταματα» στη μνήμη του δημοσιογράφου-μεταφραστή Ανταίου Χρυσόστομιδη, στο ξενοδοχείο «Δώμα».

Το πρόγραμμα της εκδήλωσης περιλαμβάνει χαιρετισμούς και ομιλίες :

- «μεσογειακά κρασιά στο έργο του Α. Ταμπούκι» από τον Τσομπανάκη Νεκτάριο («Μηδέν Άγαν» και τα «Οινοκρητικά»).

-«Ελιάδα»: (η ελιά στα βιβλία του Α. Ταμπούκι) από τη φιλόλογο Αριάδνη Παπιδάκη

-«Ανταίος-Αντόνιο : Αντ' αυτών, Μια κεραία λεκιασμένη» (θα ακουστούν αποσπάσματα από την τελευταία συνέντευξη του Ανταίου Χρυσόστομιδη) από τον Γιάννη Μαρκαντωνάκη, εικαστικό καλλιτέχνη.

Η βραδιά θα ολοκληρωθεί με ρεσιτάλ στο πιάνο του μουσικού Νίκου Περάκη με «Νυχτερινά» του Σοπέν που αναφέρονται στο βιβλίο του Α. Ταμπούκι «ο χρόνος γερνάει γρήγορα»

Οι εκδηλώσεις διοργανώνονται από την ΚΕΠΕΔΗΧ ΚΑΜ, το Δήμο Χανίων και το Ιταλικό Μορφωτικό Ινστιτούτο Αθηνών. Οι εκθέσεις ολοκληρώνονται τη Δευτέρα 30 Οκτωβρίου.

Καθ' όλη τη διάρκεια της έκθεσης στο ΚΑΜ πραγματοποιήθηκαν ξεναγήσεις με διαδραστική συμμετοχή των επισκεπτών και εκπαιδευτικές επισκέψεις.

ΑΠΟ ΤΑ “ΧΑΝΙΩΤΙΚΑ ΝΕΑ”

Διαγωνισμός μαθητικού ρεπορτάζ

Διαγωνισμό Μαθητικού ρεπορτάζ με θέμα “Τύπος, Παιδεία και Τοπική Κοινωνία” διοργανώνει η εφημερίδα “Χανιώτικα νέα” με αφορμή τη συμπλήρωση 50 ετών από την πρώτη ημέρα κυκλοφορίας τους.

Θεματολογία των μαθητικών ρεπορτάζ μπορεί να αφορά τους μαθητές, την σχολική κοινότητα, την περιοχή τους ή την Παιδεία γενικότερα. Στον διαγωνισμό καλούνται να συμμετάσχουν δημοσιογραφικές ομάδες από τα Γυμνάσια και Λύκεια του Νομού Χανίων.

Όλα τα ρεπορτάζ θα δημοσιευθούν σε ειδικό ένθετο που θα κυκλοφορήσει τον Δεκέμβριο με τα “Χανιώτικα νέα” καθώς και στην ιστοσελίδα www.haniotika-nea.gr.

Στόχος του διαγωνισμού είναι η ανάδειξη της ανάγκης να δοθεί βήμα στους νέους πολίτες ώστε να ακουστούν οι προτάσεις και οι προβληματισμοί τους για το μέλλον των τοπικών κοινωνιών. Διάυλο επικοινωνίας σε αυτή την προσπάθεια αποτελεί ο Περιφερειακός Τύπος, ως κοινωνός ιδεών και ως πεδίο διαλόγου και ανταλλαγής απόψεων.

ΤΑ ΒΡΑΒΕΙΑ

Τα τρία καλύτερα ρεπορτάζ που θα επιλεγούν από την κριτική επιτροπή του διαγωνισμού θα βραβευθούν σε εκδήλωση που θα πραγματοποιηθεί την Κυριακή 17 Δεκεμβρίου 2017. Λεπτομέρειες για την εκδήλωση θα ανακοινωθούν αργότερα.

- Η δημοσιογραφική ομάδα που θα κερδίσει το 1ο βραβείο θα λάβει 2000 ευρώ.

- Η δημοσιογραφική ομάδα που θα πάρει το 2ο βραβείο θα λάβει 1500 ευρώ.

- Η δημοσιογραφική ομάδα που θα κερδίσει το 3ο βραβείο θα λάβει 1000 ευρώ.

Καθ' όλη τη διάρκεια του διαγωνισμού οι δημοσιογραφικές ομάδες

που θα εκδηλώσουν ενδιαφέρον μπορούν να λαμβάνουν τα “Χανιώτικα νέα” στην διεύθυνση του σχολείου τους, ώστε να μπορούν να παρακολουθούν τις εξελίξεις και την δημοσιογραφική γραφή. Επίσης, θα έχουν την ευκαιρία να επισκεφθούν τα δημοσιογραφικά γραφεία των “Χανιώτικων νέων” και να ξεναγηθούν δωρεάν στο μοναδικό στην Ελλάδα Μουσείο Τυπογραφίας που έχει δημιουργήσει η εφημερίδα. Σε όλα τα σχολεία που συμμετέχουν στην δράση θα δοθεί το δίτομο έργο “Η εφημεριδογραφία στην Κρήτη: 1831- 1913” (εκδ. Μουσείο Τυπογραφίας) για την βιβλιοθήκη τους.

Η κριτική επιτροπή του διαγωνισμού αποτελείται από τους:

- Παρασκευά Περάκη, διευθυντή της εφημερίδας Χανιώτικα νέα
- Δημήτρη Τσαλαπάτη, δημοσιογράφο, πρώην αντιπρόεδρο της ΕΣΗΕΑ
- Αντώνη Σκαμνάκη, επίκουρο καθηγητή δημοσιογραφίας ΑΠΘ, επιστημονικό σύμβουλο του Ινστιτούτου Επαρχιακού Τύπου
- Σταύρο Καλαϊτζόγλου, συνταξιούχο καθηγητή, αρθρογράφο

ΟΙ ΟΡΟΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ

Στον διαγωνισμό μαθητικής δημοσιογραφίας που προκηρύσσουν τα “Χανιώτικα νέα” καλούνται να συμμετάσχουν δημοσιογραφικές ομάδες από τα Γυμνάσια και Λύκεια του Νομού Χανίων.

Κάθε δημοσιογραφική ομάδα δεν θα πρέπει να ξεπερνά τους είκοσι μαθητές. Τα κείμενα των ρεπορτάζ δεν θα πρέπει να ξεπερνούν τις 700 λέξεις (με δύο φωτογραφίες) ή τις 400 λέξεις (με τέσσερις φωτογραφίες). Τα ρεπορτάζ θα πρέπει να σταλούν σε ηλεκτρονική μορφή στο email students@haniotika-nea.gr με θέμα ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΜΑΘΗΤΙΚΗΣ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΑΣ μέχρι την Παρασκευή 24 Νοεμβρίου 2017. Εκπρόθεσμες συμμετοχές δεν θα γίνονται δεκτές. Σε χωριστό έγγραφο θα πρέπει να αναφέρονται τα ονόματα των μαθητών και του επιβλέποντα καθηγητή καθώς και στοιχεία επικοινωνίας.

Για διεκρινήσεις οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να επικοινωνούν με τα τηλέφωνα 2821051003 (εσωτ. 117) (Παρασκευάς Περάκης) και 6974020861 (Ελία Κουμή).

ΣΤΟ ΒΕΝΙΖΕΛΕΙΟ ΩΔΕΙΟ

Παράσταση “Best Of”

Παράσταση του Λάμπρου Φισφή με τίτλο «Best Of» θα πραγματοποιηθεί την Τετάρτη 1 Νοεμβρίου στις 7 μ.μ. και στις 9.15 μ.μ. στο Βενιζέλειο Ωδείο.

Γενική είσοδος: 12 € – Προώληση: 10 €

Πληροφορίες-κρατήσεις: www.viva.gr, 28210 43 067

ΣΤΑ ΧΑΝΙΑ

Συναυλία με τον Βαγγέλη Γερμανό

Ο Βαγγέλης Γερμανός θα εμφανιστεί στο All Seasons (Εισοδίων 7) σήμερα Σάββατο 28 Οκτωβρίου στις 10 το βράδυ. Τηλ.: 6974305647.

ΣΤΟΝ ΠΡΑΣΕ

Γιορτή Καστάνου

Ο εκπολιτιστικός και εξωραϊστικός Σύλλογος Πρασέ “Ο Γέρο Σπήλιος” διοργανώνει την Γιορτή Καστάνου για εικοστή συνεχή χρονιά σήμερα Σάββατο στην πλατεία του χωριού. Ώρα έναρξης 2μ.μ. αμέσως μετά την παρέλαση Στο γλέντι που θα ακολουθήσει μέχρι αργά το βράδυ τους παραβρισκομένους θα διασκεδάσει το κρητικό συγκρότημα των Μπομπολάκη – Μαρτσάκη. Συμμετέχουν στο χορό, ο Παραδοσιακός Σύλλογος Χανίων «Οι Σταυραετοί». Η πρόσκληση θα περιλαμβάνει τσικουδιά, βραστό, πιλάφι, καλιτσούνια, κάστανα στιφάδο με χοιρινό κρέας, σταμναγκάθι με κρέας, ντόπιο κρασί και βέβαια άφθονα ψητα κάστανα.

Η πρόσκληση έχει τιμή 15 Ευρώ και τα παιδικά 10 Ευρώ.

ΣΤΙΣ 30 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ

Χοροεσπερίδα συλλόγων

Χοροεσπερίδα οργανώνουν η Αδελφότητα Μικρασιατών Νομού Χανίων: “Ο Άγιος Πολύκαρπος”, η Ενορία του Ιερού Ναού των Αγίων Σαράντα Νεροκούρου και ο Σύλλογος Παραδοσιακής και Λαϊκής Τέχνης “Η Χρυσόπηγή”, την Δευτέρα 30 Οκτωβρίου στις 8 μ.μ. στο κέντρο “Καναρία” όπου θα βραβευθεί ο πατήρ Πέτρος Λογαρίδης εφημέριος του Ιερού Ναού Αγίων Σαράντα Νεροκούρου. Τιμή εισόδου 10 ευρώ.

ΣΤΟ ΒΕΝΙΖΕΛΕΙΟ ΩΔΕΙΟ

“Όταν ήταν ευτυχισμένος”

Το έργο του Χανιώτη συγγραφέα Πολυχρόνη Κουτσάκη “Όταν ήταν ευτυχισμένος” θα παρουσιάσει ο Σύλλογος Φίλων Θεάτρου Χανίων στις 2, 3 και 4 Νοεμβρίου στις 9:15 μ.μ. στο Βενιζέλειο Ωδείο.

Όπως αναφέρεται στο σχετικό Δ.Τ., «Το “Όταν ήταν ευτυχισμένος” παρακολουθεί, με μυθιστορηματικό τρόπο, τη ζωή και το έργο του Ελευ-

θέριου Βενιζέλου, με ορόσημο το θάνατο της πρώτης του γυναίκας, χωρίς να λείπουν τα πραγματικά γεγονότα και η ιστορική βαρύτητα. Ο συγγραφέας, πολυβραβευμένος σε Ελλάδα και εξωτερικό, με μοναδική γνώση της ιστορίας και με τεράστιο ερευνητικό υπόβαθρο, κατανοεί πλήρως την πολιτική, αλλά και την ανθρώπινη, προσωπικότητα του Βενιζέλου και επιλέγει μία

συγκεκριμένη στιγμή της ζωής του ώστε να μας διηγηθεί πώς μεταμορφώθηκε σε θρύλο. Αποτυπώνει αυτή τη στιγμή με μια βαθιά συγκινητική, συγγραφικά αριστουργηματική, θεατρική σκηνή».

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ:

Σκηνοθεσία: Αθανασόπουλος Νάσος
Σκηνικά - κοστούμια: Κόντου Ξανθή
Κινηματογράφηση - βίντεο: Κρομμυδάκης Γιάννης
Μακιγιάζ: Ζάχου Ξένια, The Make Up School - TMUS
Σκίτσος: Πατούρας Γιάννης

Τραγούδι: Καρμπαδάκη Ελένη

Παίζουν (με σειρά εμφάνισης): Νικολακάκης Δημήτρης, Κοκολογιάννη Σοφία, Κυριακοπούλου Εμμανουέλα, Πατεράκης Γιάννης, Καρμπαδάκη Ελένη, Κανιτσάκη Γιούλα, Καραβασιλειάδη Ντένια, Μπουζάκης Απόστολος, Βεριβάκη Χριστίνα, Ραμουτσάκη Μαρία, Ξανθουδάκης Νεκτάριος, Αθανασοπούλου Έλενα, Ψυλλάκη Χρυσούλα, Βερονίκης Κώστας, Κανδανολέων Ευτύχης, Βορνωτάκης Γιώργος, Καπνισάκη Αθηνά, Κοντογιάννη Βενετία, Τακτικάκης Γιώργος, Σοφιάκης Γιώργος, Αθανασόπουλος Νάσος.

Γενική είσοδος: 5 ευρώ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΑΤΘΙΟΠΟΥΛΟΣ*

«Η Τυπογραφία της Αναγέννησης συναντά την Κρητική Λογοτεχνία μέσα από την Τέχνη του Δρόμου»

Η Κρήτη ήταν και είναι ένας φάρος που σηματοδοτεί τον ελληνικό πολιτισμό στα πέρατα του κόσμου. Στις πόλεις και τα χωριά της έχουν διαχρονικά συσσωρευτεί μνήμες, ήχοι και εικόνες που αποτελούν αξεπέραστα δείγματα τέχνης και πνευματικής ανάτασης. Μέσα από αυτόν τον αμύθητο πλούτο της παράδοσής του νησιού διαλέξαμε ένα ξεχασμένο “διαμάντι” και πλέξαμε ένα νέο υποθετικό αφήγημα το οποίο στηρίζεται στην απaráμιλλη κρητική λογοτεχνία και το πάντοτε γάργαρα ιδίωμα της ντοπιολαλιάς της, αλλά λειτουργεί μέσα από νέα εικαστικά εργαλεία.

Η τυπογραφία, η εφεύρεση του Ιωάννη Γουτεμβέργιου στα μέσα του 15ου αιώνα, υπήρξε η σημαντικότερη τεχνολογική αλλαγή που άλλαξε άρδην την κοινωνικο-πολιτική πορεία της Ευρώπης. Ο έντυπος λόγος γρήγορα διαδόθηκε παντού και υπήρξε η μαμμή της ιταλικής Αναγέννησης στις τέχνες, τη λογοτεχνία και τις επιστήμες.

Ο αστέριος πνευματικός πλούτος της αρχαίας Ελλάδας αποτελούσε την πλουσιότερη τότε πηγή γνώσεων και ήταν αυτός ο σημαντικότερος λόγος της γρήγορης εμφάνισης της ελληνικής τυπογραφίας στη Δύση. Στη Βενετία ο μεγάλος ελληνιστής-λόγιος Άλδος Μανούτιος ίδρυσε τον μεγαλύτερο εκδοτικό οίκο της περιόδου και επιμελήθηκε, με μια αφοσιωμένη ομάδα φιλόλογων κυρίως από την Κρήτη, την πρώτη έντυπη έκδοση όλης της αρχαίας ελληνικής γραμματείας. Η επιλογή του να χαράξει τα ελληνικά τυπογραφικά στοιχεία σύμφωνα με τη γραφή των σύγχρονων του Ελλήνων λογίων, οι οποίοι τότε ακολουθούσαν την υστερο-βυζαντινή μικρογράμματη παράδοση, καθιέρωσε την πρακτική αυτή σε όλα τα τυπογραφεία της Ευρώπης.

Όταν, στα μέσα του 16ου αιώνα, το βασιλικό τυπογραφείο της Γαλλίας αποφάσισε την έκδοση αρχαίων ελληνικών κειμένων κλήθηκε ειδικά στο Παρίσι ο επιφανέστερος καλλιγράφος της εποχής του, ο Κρητικός Άγγελος Βεργίκιος, για να συνεργαστεί με τον Γάλλο τυπογράφο Claude Garamont και μαζί δημιουργήσαν την εντυπωσιακή ελληνική γραμματοσειρά Grecs du roi.

Η απaráμιλλη σχεδιαστική ποιότητα της βυζαντινής γραφής του καλλιγράφου, με την πλούσια συλλογή συμπλεγμάτων γραμμάτων, βραχυγραφιών και διακοσμητικών κοντυλιών, αποτυπώθηκε με μεγάλη δεξιοτεχνία από τον χαρακτή και εντυπωσίασε όλη την Ευρώπη σε τέτοιο βαθμό που παρέμεινε το σχεδιαστικό πρότυπο των ελληνικών τυπογραφικών στοιχείων και της αισθητικής του ελληνικού βιβλίου έως τον Διαφωτισμό.

Την ίδια περίοδο, όταν η υπόλοιπη Ελλάδα βρισκόταν πλέον κάτω από τον τουρκικό ζυγό, η Κρήτη, ως η σημαντικότερη κτήση της Βενετίας, αναπτύχθηκε οικονομικά και γνώρισε την ιταλική Αναγέννηση μέσα από την επαφή του τοπικού πληθυσμού με τη μητρόπολη. Από τα τέλη του 16ου έως τα μέσα του 17ου αιώνα, στην κορύφωση του ευρωπαϊκού Ουμανισμού, ο κρητικός πολιτισμός άνθησε με σημαντικά καλλιτεχνικά έργα, κυρίως στον χώρο του θεάτρου, της λογοτεχνίας και της εικονογραφίας.

Δύο σημαντικά έργα εμφανίστηκαν, ο Ερωτόκριτος του Βιτσέντζου Κορνάρου και η Ερωφίλη του Γεωργίου Χορτάτση, τα οποία, μαζί με πολλά άλλα, είχαν καθοριστική επίδραση στην εξέλιξη της ευρύτερης νεοελληνικής λογοτεχνίας. Έργα λαϊκά, με δάνεια από την ιπποτική μυθιστορία της Ευρώπης, εκφράζουν την πηγαία ποιητική έκφραση των Κρητικών, ενώ παραμένουν δημοφιλή έως σήμερα. Η θεατρική παραγωγή της Κρήτης αποτέλεσε πρότυπο για την Επτανησιακή και Αιγαιοελληνική θεατρική δημιουργία αργότερα και η επίδραση της στιχουργικής της ήταν καταλυτική στους σημαντικότερους νεότερους ποιητές μας, όπως ο Σολωμός, ο Παλαμάς και ο Σικελιανός.

Σήμερα, η Τέχνη του δρόμου (γκράφιτι) είναι μια διεθνώς καταξιωμένη μορφή εικαστικής έκφρασης και επικοινωνίας διαφόρων καλλιτεχνών, σε δημόσιους ή ιδιωτικούς χώρους που προσφέρουν οπτική πρόσβαση σε ένα ευρύτερο κοινό, και εκτελείται με μεγάλη ποικιλία τεχνικών και υλικών μέσων.

Το γκράφιτι έχει εισαχθεί και στο ελληνικό αστικό περιβάλλον και ένα αυξανόμενο μέρος της νεολαίας ασχολείται με αυτή τη δραστηριότητα, αλλά σε μεγάλο βαθμό μιμούμενο άκριτα και ανιστόρητα τις γραμματογραφικές επιλογές των αγγλοσαξωνικών προτύπων (γοθτική γραφή, κ.ά.), αγνοώντας ως πηγή του τον πλούσιο κόσμο της βυζαντινής καλλιγραφίας.

Με βάση την κρητική θεατρική παραγωγή του Κορνάρου και του Χορτάτση και την κορύφωση της σχεδιαστικής εξέλιξης της μεταβυζαντινής γραφής στα πλαίσια της τυπογραφικής καινο-

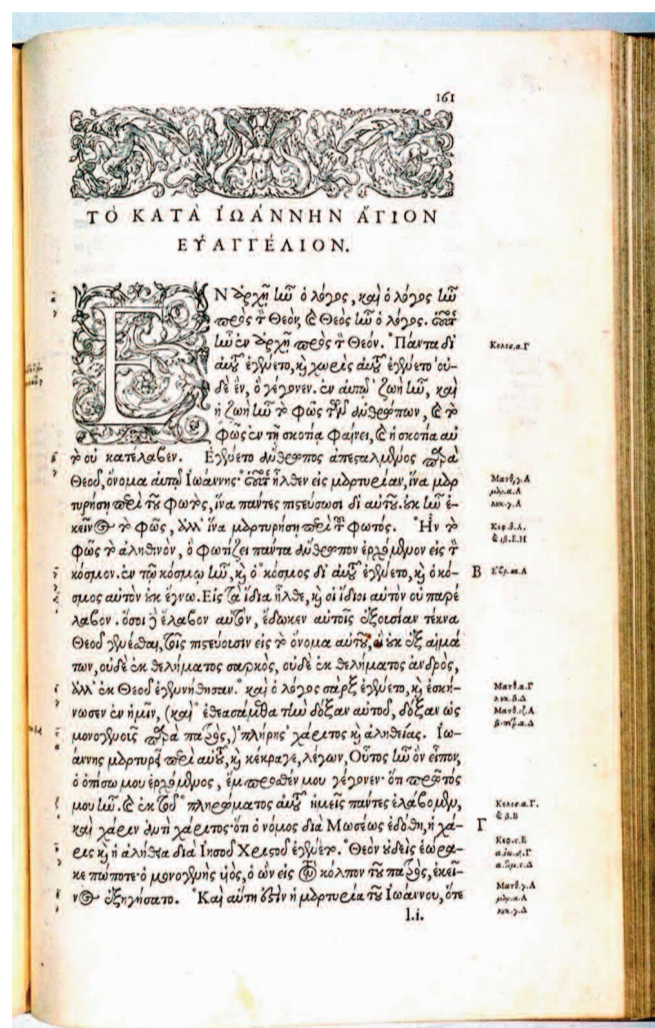
τομίας, προσπαθούμε να τις συγκεράσουμε εικαστικά μέσα από το σύγχρονο εκφραστικό εργαλείο της Τέχνης του δρόμου, καταθέτοντας παράλληλα φόρο τιμής στην απaráμιλλη καλλιγραφική ευαισθησία του Άγγελου Βεργίκιου και την χαρακτηριστική δεξιοτεχνία του τυπογράφου Claude Garamont. Επιχειρούμε να δημιουργήσουμε σε στοχευμένους δημόσιους και ιδιωτικούς χώρους της Κρήτης (σε συνεννόηση με τις δημοτικές αρχές ή τους ιδιοκτήτες), δίστιχα από την Ερωφίλη και τον Ερωτόκριτο στοιχειοθετημένα με τη γραμματοσειρά Grecs du roi. Προσδοκούμε έτσι να ενδυναμώσουμε τη σύνδεση της νέας γενιάς με το περιεχόμενο και το ποιητικό ιδίωμα των προγόνων της και να ενεργοποιήσουμε τις μνήμες των παλαιότερων. Ταυτόχρονα, μέσα από τη συνεργασία με τα Τεχνικά και Γενικά Λύκεια της Κρήτης, ελπίζουμε, υπό την καθοδήγηση των εθελοντών καθηγητών, να δημιουργήσουμε ένα διάλογο επικοινωνίας με την δευτεροβάθμια εκπαίδευση για την αφομοίωση της ελληνικής ιστορίας και καλλιτεχνικής έκφρασης μέσα από εναλλακτικούς διαύλους επικοινωνίας. Στόχος μας είναι να κινήσουμε το ενδιαφέρον των νέων να έλθουν σε δημιουργική επαφή με διαφορετικές μορφές γραφικής έκφρασης και παράλληλα να γνωρίσουν πλευρές της κρητικής πολιτισμικής παράδοσης που σε κρίσιμες περιόδους του ελληνικού έθνους υπήρξε πρωτοπόρος δύναμη τόσο στην άνθιση της νεοελληνικής λογοτεχνίας όσο και στην παρουσία της ελληνικής γλώσσας στην αρχική της τότε τεχνολογία αιχμής που εμφανίστηκε στη Δυτική Ευρώπη, της τυπογραφίας. Παράλληλα, ελπίζουμε με συνεργάτες τους καθηγητές και μαθητές να επιτύχουμε την προσέγγιση του ευρύτερου κοινού στο νησί της Κρήτης, ώστε να έλθει σε επαφή με τα αξεπέραστα έργα της κρητικής λογοτεχνίας μέσα από την Τέχνη του δρόμου.

Η εθελοντική ομάδα σπουδαστών Τυποτρόπιον του Τμήματος Γραφιστικής και του Τμήματος Τεχνολογίας Εκτυπώσεων της Σχολής Καλλιτεχνικών Σπουδών του ΑΤΕΙ Αθήνας ξεκίνησε με επιτυχία τη Δράση αυτή σε συνεργασία με Γενικά Λύκεια και ΕΠΑΛ των Χανίων, του Ρέθυμνου, του Ηράκλειου και της Σπείας από την προηγούμενη σχολική χρονιά και όλοι μαζί φιλοδοξούμε να συνεχίσουμε τις ενέργειές μας με μεγαλύτερη ένταση, ποικιλία και δημιουργικότητα έως και το καλοκαίρι του 2018. Στην προσπάθειά μας αυτή είχαμε τη συγκινητική εθελοντική βοήθεια της εκπαιδευτικής κοινότητας στην Κρήτη με την υποστήριξη του κυρίου Στυλιανού Ζερβάκη, Διευθυντή της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Χανίων, και την οργανωτική καθοδήγηση της κυρίας Αρετής Μαρματάκη, Υπεύθυνης Σχολικών Δραστηριοτήτων της ΔΕ Χανίων.

Η δράση μας ξεκίνησε και υποστηρίζεται ενεργά από έναν άλλο καταξιωμένο και ιδιαίτερα δραστήριο θεσμό της Μεγαλονήσου: το Μουσείο Τυπογραφίας Γιάννη και Ελένης Γαρεδάκη. Ενα μνημείο σεμινάριο για τους συμμετέχοντες καθηγητές της Κρήτης οργανώθηκε τον Ιανουάριο στο αμφιθέατρο του μουσείου και αντίστοιχη ημερίδα θα πραγματοποιηθεί το επόμενο Σάββατο 4 Νοεμβρίου 2017. Ήδη στο ετήσιο Διεθνές Συνέδριο Μουσείων Τυπογραφίας (AEPM, 11-14 Μαΐου 2017) που οργάνωσαν στα Χανιά, η Δράση ανακοινώθηκε επίσημα και άφησε εξαιρετικές εντυπώσεις στους Συνέδρους. Η πολιτισμική παράδοση, η εκπαίδευση και η καλλιτεχνική έκφραση δημιουργούν νέους τρόπους και επικοινωνούν εποικοδομητικά το χτες, το σήμερα και το αύριο. Εμπνεόμενοι από τις δυναμικές διεθνείς καλλιτεχνικές αναζητήσεις οι νέοι μας θα πρέπει να μάθουν πως να τις μολιάζουν με τον πλούτο της τοπικής παράδοσης και έτσι να μεταφέρουν στο παρόν τα διαχρονικά επιτεύγματα του ελληνικού πολιτισμού. Ας στηρίξουμε όλοι την προσπάθεια αυτή. Ας δούμε την ερχόμενη άνοιξη μια Κρήτη όπου θα ανθίζει από άκρη σε άκρη με δίστιχα της Ερωφίλης και του Ερωτόκριτου. Σε κάθε πόλη, χωριό και γειτονιά.

* Καθηγητής στο Τμήμα Γραφιστικής της Σχολής Γραφικών Τεχνών και Καλλιτεχνικών Σπουδών του ΤΕΙ Αθήνας

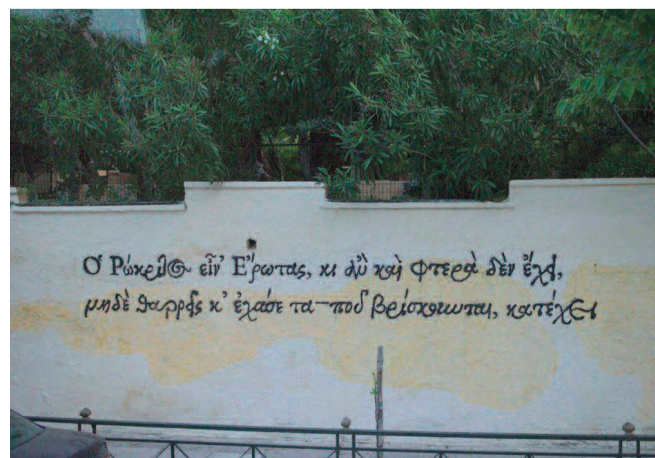
■ Σχολικό έτος 2017 - 2018

Έκδοση της Καινής Διαθήκης, τυπωμένη το 1550 με τυπογραφικά στοιχεία Grecs du Roi.

Τυπογραφικά στοιχεία Grecs du Roi, από την συλλογή του Γαλλικού Εθνικού Τυπογραφείου (Imprimerie nationale / Atelier du livre d'Art et de l'Estampe). Φωτ.: O. Jourdanet.

Δίστιχο του Ερωτόκριτου στον τοίχο του Δημοτικού Κήπου Χανίων.

παιδότοπος

Ε1 ΤΑΞΗ 8ου ΔΗΜ. ΣΧ. ΧΑΝΙΩΝ

Προσεγγίζοντας τα γεγονότα του 1940

**ΒΑΓΓΕΛΗΣ
Θ. ΚΑΚΑΤΣΑΚΗΣ**
kakatsakis@sch.gr

“Φέτος αποφασίσαμε, μιας και μεγαλώσαμε λιγάκι, είμαστε πεμπτάκια πια, να προσεγγίσουμε τα γεγονότα του 1940 λίγο διαφορετικά. Να τα προσεγγίσουμε βιωματικά και να τα ζήσουμε, όσο αυτό είναι δυνατόν, από τη μέση πλευρά κι όχι ως απλό ιστορικό γεγονός. Έτσι αφού είδαμε ντοκιμαντέρ, ταινίες, διαβάσαμε άρθρα της εποχής, βιβλία, σχετικά μυθιστορήματα κι επισκεφθήκαμε την έκθεση του Ναυτικού Μουσείου αναλάβαμε δράση εμείς, τα παιδιά. Στην αρχή γίναμε δημοσιογράφοι και προσπαθήσαμε να ανακαλύψουμε κάποιο συγγενικό ή γνωστό πρόσωπο που την εποχή που ξέσπασε ο πόλεμος να βρισκόταν στην ηλικία τη δική μας και να έζησε τα γεγονότα σαν μαθητής/τρια της Ε' Δημοτικού όπως είμαστε εμείς σήμερα. Κοινός τόπος, κοινή ηλικία, διαφορετικές εποχές... Αραγε είχε ένα παιδί του '40 τις ίδιες ανησυχίες, τις ίδιες ανάγκες για παιχνίδι, τα ίδια ενδιαφέροντα μ' ένα παιδί του 2017; Οι συνεντεύξεις που πήραμε και τις διαβάσαμε μέσα στην τάξη μας εξέπληξαν... Όπως θα εκπλήξουν κι εσάς... Στη συνέχεια ο κύριός μας έφερε φωτογραφίες από το διαδίκτυο -όλες είχαν ως θέμα τα Χανιά του 1940- τις άπλωσε πάνω στην έδρα κι ο καθένας μας διάλεξε μια φωτογραφία όπου έπρεπε να ταυτιστούμε-ατομικά ή και ομαδικά,

να βάλουμε τον εαυτό μας μέσα στη φωτογραφία και να γράψουμε στο “προσωπικό” ημερολόγιο μια παράγραφο -όπως η Γερμανοβραία Άννα Φρανκ- για κάποια ημέρα ενός δεκάχρονου παιδιού στα Χανιά του 1940. Κάποιοι άλλοι από εμάς ζωγράψαν σκίτσα για να τα στείλουν στο μέτωπο ενθαρρύνοντας κάποιο πολύ «συγγενικό τους πρόσωπο» να συνεχίσει τον αγώνα [...]”

Οι μαθητές κι ο δάσκαλος της Ε1 τάξης του 8ου Δημ. Σχ. Χανίων

Σημ. Να εκφράσω τον θαυμασμό μου για τον “τρόπο” που προσέγγισαν “τα γεγονότα του 1940” τα Πενμπτάκια του 8ου Δημ. Σχ. Χανίων στην τάξη τους, έχοντας σε ρόλο εμπνευστή τον γνωστό και από άλλες εργασίες κατά καιρούς μαθητών του, δάσκαλό τους Βαγγέλη Παγωνίδη, αλλά και την λύπη μου γιατί κάποιες απ’ τις “όμορφες” εργασίες τους δεν χώρεσαν σ’ αυτήν την σελίδα. **Ναι, υπάρχει ελπίδα! Ευχαριστώ για την αποδοχή της πρότασής μου, Βαγγέλη! Να χαίρεσαι τους μαθητές σου και να σε χαίρονται!**

**Σας χαιρετώ με αγάπη όλους!
Βαγγέλης Θ. Κακατσάκης,
δάσκαλος**

**Χανιά 15
Δεκεμβρίου 1942**

Αγαπτό μου ημερολόγιο... σήμερα γιορτάζω ή μάλλον γιόρταζα... Οι μέρες που πέρασαν ήταν φριχτές! Η πείνα μας τρυπούσε το στομάχι και μας άφηνε μισούς... Οι βόμβες πιο πολύ σκοτώνουν τα όνειρα και τις ελπίδες... Όμως σήμερα ξημέρωσε μια νέα ημέρα. Μαζί με τους συμμαθητές μου, σχολείο έχουμε να κάνουμε εδώ και πολύ καιρό, είπαμε να το γιορτάσουμε. Φύγαμε από το σπίτι και τραβήξαμε όλοι οι φίλοι μαζί προς Ακρωτήρι... Είπαμε να το γιορτάσουμε ατενίζοντας την Ειρήνη να έρχεται στην πόλη μας. Εγώ, ο εορτάζων, ήμουν περισσότερο σίγουρος γι' αυτό.

Λευτέρης

Λευτέρης: Γιαγιά όλα αυτά τα πληρώνετε; Γιαγιά: Όχι παιδί μου, τότε δεν είχαμε χρήματα και δεν ξέραμε να πουλούμε και να αγοράζουμε... Λευτέρης: Ήταν όμορφα τα σχολικά σου χρόνια γιαγιά; Γιαγιά: Ήταν όλα αξέχαστα είτε γιατί ήταν όμορφα είτε γιατί ήταν δύσκολα! Είμαι όμως σίγουρη ότι και τα δικά σου σχολικά χρόνια έπειτα από καιρό θα σου είναι μοναδικά. Εύχομαι μόνο να μη ξεσπάσει ποτέ ξανά πόλεμος και για κανένα λόγο! Λευτέρης: Πολύ σ' ευχαριστώ γιαγιά.

Λευτέρης Αλεξάκης

Χανιά 25 Νοεμβρίου 1941
Αγαπτό μου ημερολόγιο σήμερα δεν είχαμε και πάλι σχολείο. Αποφάσισα να πάω μια βόλτα στην πλατεία στην Σπλάντζη στην Αγία Αικατερίνη. Εκεί μαζευόμαστε όλη η παρέα και παίζουμε... Δε βρήκα κανέναν, μόνο χαλάσματα, γκρεμίσματα και βουβό πόνο. Στ' αλήθεια άραγε συμβαίνουν στην πατρίδα μου, στα Χανιά μας, όλα αυτά ή είναι ένα κακό όνειρο που θα πετάξει με την αυγή;

Ιωάννης Ξ.

Αγαπτό μου ημερολόγιο... Σήμερα κατεβήκαμε βόλτα στα Χανιά. Πήγαμε στα Στιβανάδικα, περάσαμε από το Μιναρέ στη Νταλιάνη κι ανηφορήσαμε στη Δημοτική Αγορά. Περάσαμε υπέροχα! Μόλις γυρίσαμε όμως στο σπίτι είδαμε τη μαμά να τρέχει, να πακετάει και να φωνάζει έντρομη «Πόλεμος! Γρήγορα! Γίνεται πόλεμος».

Γιάννης Κ.

Αγαπτό μου ημερολόγιο... χθες βράδυ γερμανικά αεροπλάνα απείλησαν και πάλι την πόλη μου, τα Χανιά. Κάθε φορά που ακούω αεροπλάνα τρέμω από το φόβο μου. Πάντα πιστεύω ότι η βόμβα θα πέσει στη γειτονιά μου. Χθες ο φόβος μου έγινε πραγματικότητα. Πολλά σπίτια στη γειτονιά γκρεμίστηκαν! Η οικογένεια του καλύτερου μου φίλου σώθηκε από θαύμα! Ο μπαμπάς είπε ότι θα τους φιλοξενήσουμε για όσο χρειαστεί. Σήμερα αυτοί, αύριο εμείς... Ποιος ξέρει τι του ξημερώνει. ΓΙΑΤΙ πρέπει να υπάρχει ο πόλεμος;

Φίλιππος

Συνέντευξη από μια μαθήτριά του 1940

Λευτέρης: Γιαγιά θυμάσαι το σχολείο σου τότε; Γιαγιά: Φυσικά το θυμάμαι και το νοσταλγώ! Λευτέρης: Σε ποιο Δημοτικό Σχολείο πήγαινες; Γιαγιά: Πήγαινα στο Δημοτικό Σχολείο του χωριού Ραμνής Αποκόρωνα. Το σχολείο μας είχε μια μόνον αίθουσα και μέσα σ' αυτή ο δάσκαλος έκανε μάθημα σε όλες τις τάξεις. Λευτέρης: Δηλαδή όταν πήγαινες στην Τρίτη τάξη έκανες μάθημα σπν ίδια αίθουσα με τα παιδιά της έκτης τάξης. Γιαγιά: Φυσικά. Λευτέρης: Περίεργο ακούγεται σ' εμάς σή-

μερα αυτό. Τι θυμάσαι από την εποχή εκείνη γιαγιά, όταν ξέσπασε ο πόλεμος; Γιαγιά: Ο δάσκαλος ήταν πολύ αυστηρός αλλά μας αγαπούσε σαν δικά του παιδιά, ο πίνακας ήταν μαύρος και γράφαμε με κιμωλίες, την ποδιά και τη σάκα δεν τα αγοράζαμε γιατί δεν υπήρχαν έτοιμα αλλά δεν είχαμε και τα χρήματα, μόνο τα έφτιαχνε η μπτέρα μόνη της στο σπίτι. Βέβαια και η δική μας συμπεριφορά ήταν διαφορετική από τη συμπεριφορά των παιδιών σήμερα. Στο σχολείο ο δάσκαλος μας μοίραζε ένα κομμάτι ξερό ψωμί κι ένα κομμάτι τυρί που όμως η γεύση τους μου 'χει μείνει αξέχαστη, αν κι έχουν περάσει από τότε πάρα πολλά χρόνια. Όταν ξέσπασε ο πόλεμος το σχολείο μας έκλεισε...

Γρηγόρης Τζεμανάκης

Αναμνήσεις από ένα μαθητή των Χανίων του 1940

Ο παπούς μου ο Νίκος είναι 90 χρονών. Τότε όμως το έτος 1940 ήταν δεκατεσσάρων. Έμενε στα Χανιά, σ' ένα χωριό, την Κάντανο. Ξαφνικά όμως, κι ενώ όλα κυλούσαν ήρεμα στη σχολική ζωή των Χανιών, άρχισε ο πόλεμος. Σε λίγο ήρθαν οι Γερμανοί! Ο παπούς μου, με τις δυο αδερφές του, τη μαμά αλλά κι άλλους ανθρώπους, πήγαν στο βουνό της ανατολικής Καντάνου κι έμειναν εκεί για περίπου έναν χρόνο! Ο Νίκος, ο παπούς μου, ανησυχούσε για τον Ευτύχη τον πατέρα του, ο οποίος πολέμουσε σκληρά τους Γερμανούς σε φαράγγια

για τρεις ημέρες. Ευτυχώς νίκησαν κι ο Ευτύχης δεν σκοτώθηκε. Βέβαια οι Γερμανοί είχαν νευριάσει τόσο πολύ από την ήττα τους που πήγαν στο όμορφο χωριό και το έκαψαν! Ο πόλεμος κράτησε περίπου 4 χρόνια, τελείωσε το 1944 οπότε έφυγαν και οι κατακτητές από την Πατρίδα μας. Ο παπούς μου, αν και ανακουφίστηκε με το τέλος του πολέμου, δεν ξανάδε το όμορφο χωριό που έζησε τα παιδικά του χρόνια. Πολλοί σκοτωμοί αγαπημένων προσώπων, πολλές καταστροφές και πολλά γιατί έμειναν πίσω μαζί με τα συντρίμια και τη φρίκη. Ο ίδιος δε θέλει να μιλάει πολύ γι αυτά μόνο ελπίζει κι εύχεται να μη ξαναγίνει ποτέ πόλεμος και να επικρατεί για πάντα Ειρήνη!

**ΣΤΑ ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ
ΤΗΣ ΚΟΡΥΦΙΑΣ
ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΗΣ
ΤΑΙΝΙΑΣ ΤΩΝ 3 ΟΣΚΑΡ
ΠΟΥ ΓΥΡΙΣΘΗΚΕ
ΣΤΑ ΧΑΝΙΑ**

Στα Βήματα του Ζορμπά

Μ

ια ταινία βασισμένη στο ανεπανάληπτο "Βίος και Πολιτεία του Α. Ζορμπά" του Νίκου Καζαντζάκη, με τη μοναδική μουσική του Μίκη Θεοδωράκη που "γέννησε" το συρτάκι, και ηθοποιούς ιερά τέρατα της Μεγάλης οθόνης. Παγκόσμια επιτυχία με 3 Οσκαρ (β' γυναικείου ρόλου στη Λ. Κέντροβα για το ρόλο της Μ. Ορτάνς, καλλιτεχνικής διεύθυνσης στον Β. Φωτόπουλο και φωτογραφίας στον Γουόλτερ Λάσαλι που έφυγε πρόσφατα). Πενήντα τρία χρόνια μετά τα γυρίσματα του "Ζορμπάς ο Έλληνας" που έγιναν εξ ολοκλήρου στα Χανιά, ακολουθήσαμε τα βήματα του Ζορμπά μέσα από τις διηγήσεις ανθρώπων που την "έζησαν" από διαφορετικά πόστα και οπτικές γωνίες. Από ανθρώπους που με το δικό τους τρόπο ήλθαν σε επαφή με τους ηθοποιούς εντός αλλά και εκτός των κινηματογραφικών πλατό.

ΓΙΩΡΓΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΣ

Αντονι Κουήν, Αλαν Μπέιτς και n... μαρίδα! Ενθουσιασμένα τα παιδιά από το αυτοκίνητο της εποχής (φωτ. του Walter Lassaly, από το βιβλίο Itinerant cameraman, Κ. Μαυρακάκης).

Δίπλα στην κάμερα που όπως παρατηρεί ο Γουόλτερ Λάσαλι έχει τοποθετηθεί λίγο... ανορθόδοξα σε πορτ μπαγκάζ αυτοκινήτου για τα γυρίσματα!

Ειρήνη Παππά και Αλαν Μπέιτς σε στιγμιότυπο από την ταινία. (φωτ. W. Lassaly).

Γ. Φούντας και Ε. Παππά στη σκηνή μπροστά στην εκκλησία.

Ο Τ. Εμμανουήλ στο ρόλο του Μανώλακα (πρώτος αριστερά).

«Το μισό έργο στο λιμάνι»

«Να εδώ, στο Ενετικό Λιμάνι, στο καφενείο του Γεωργακάκη, τον σημερινό "Ζέππο" γυρίστηκε σχεδόν ολόκληρο το έργο!». Ο Κωνσταντίνος Κολιακουδάκης, με τον οποίο περπατάμε την Ακτή Κουντουριώτη θυμάται πολύ καλά. Όταν γυρίστηκε η ταινία ήταν 20 ετών και εκτός του ότι μένει πολύ κοντά στο λιμάνι συμμετείχε ενεργά στην ταινία ως κομπάρσος αλλά και ως βοηθός φροντιστή. «Κοίτα εκεί που είναι τώρα το καφέ "Γαλιλαίο" ήταν ένα καφενείο που υπήρχε ένα καβούκι χελώνας, "η κουρκούτσα" όπως λέγαμε. Είχαν διαμορφώσει αυτό το τμήμα του λιμανιού σε στούντιο, σε αποθήκες. Ακόμα και οι σκηνές που φαίνεται να συναντιέται ο Ζορμπάς με τον συγγραφέα στο λιμάνι του Πειραιά, είναι γυρισμένες εδώ στο λιμάνι μας!».

Τον ρωτάμε για το πως ενεπλάκη στην ταινία. «Είχα ένα φίλο από την Αθήνα τον Ανδρέα Κουβελογιάννη, που τον γνώριζα από τον αθλητισμό γιατί κάναμε και οι δύο σφαίρα. Ο Κουβελογιάννης ήταν φροντιστής και η παραγωγή του είχε αναθέσει να ψάχνει παλιά μπαούλα, φωτιστικά, διάφορα αντικείμενα της εποχής. Γυρίζαμε μαζί λοιπόν τα χωριά και ψάχναμε διάφορα πράγματα που μπορεί να βοηθούσαν στα γυρίσματα. Πηγαίναμε βέβαια συστημένοι σε σπίτια και καφενεία που ήξεραν ότι υπάρχουν αντικείμενα που χρειαζόνταν... Βοήθησα βέβαια και στην κατασκευή των

υποσυλωμάτων στον Σταυρό, ενώ ντύθηκαν και Κρητικός στη σκηνή στο Κόκκινο Χωριό όπου σκοτώνουν τη χήρα. Τη φωτογραφία που φαίνομαι την έβγαλε ο Κακογιάννης ο σκηνοθέτης. Κόσμος και κοσμάκης συμμετείχε τότε στην ταινία. Η φτώχεια ήταν τεράστια τότε και οι 15-20 δρχ. που μας έδιναν μαζί και φαγητό από τις καντίνες ήταν βάλσαμο!».

ΩΡΑΙΟΣ ΤΥΠΟΣ

Πέρα όμως από τα γυρίσματα οι ηθοποιοί και οι τεχνικοί ζούσαν σχεδόν όλοι στην παλιά πόλη, έτσι οι επαφές τους με τους ντόπιους ήταν σχεδόν καθημερινές. «Τους έβλεπε στον Καβρό, στα μπουζούκια της Μα-

«Να εδώ ήταν το καφενείο του Γεωργακάκη που είχε διαμορφωθεί κατάλληλα και γυρίστηκαν πολλές σκηνές» δηλώνει ο Κ. Κολιακουδάκης.

ρίνας (ο σημερινός Κάβουρας). Εκεί που είναι τώρα το Back Door του Μαρινάκη (πλατεία Συντριβανίου) ήταν ένας τσαγκάρης και ο Αντονι Κουήν συνήθιζε να κάθεται μαζί του να τρώνε κάστανα, πατάτα οφτή και να πίνουν τσικουδιές! Τσικουδιές να δουν τα μάτια σου! Ο Αντονι Κουήν ωραίος άνθρωπος απλός, άνετος, όλο τον κόσμο χαιρετούσε και εδώ στα καφενεία συνέχεια σύχναζε. Ο Κακογιάννης ήσυχος και πρoός και η Ειρήνη Παππά αξιοπρεπέστατη δεν έδωσε δικαίωμα όπως έδωσαν... άλλες», θυμάται.

Ο Κ. Κολιακουδάκης ντυμένος Κρητικός στα αριστερά και δίπλα του η Ειρήνη Παππά.

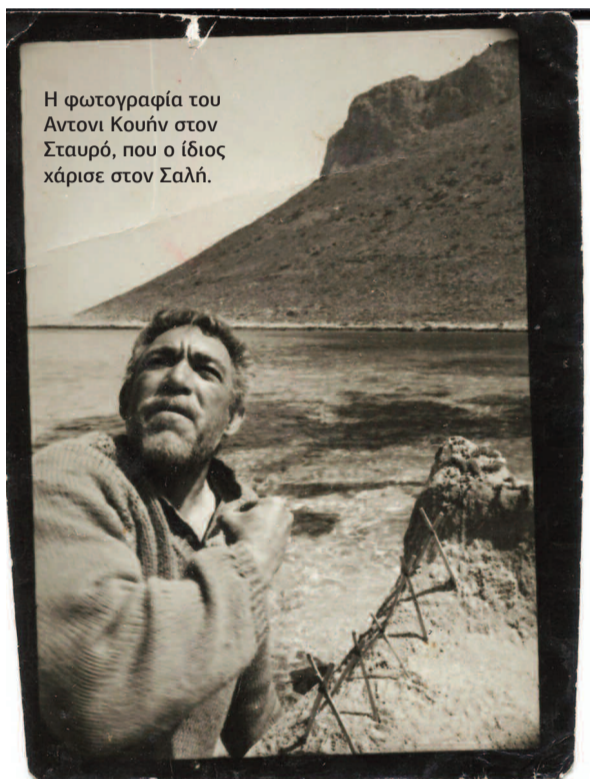
Όταν ο Ζορμπάς γνώρισε τον Σαλή

Ο Α. Κουίν (Ζορμπάς) μπροστά στην είσοδο του "καμπαρέ" και ο Κ. Τζωρτζάκης στο ίδιο σημείο σήμερα.

Μια ξεχωριστή στιγμή θυμάται ο Κώστας Τζωρτζάκης, μικρό παιδί τότε, ιδιοκτήτης του καφέ "Ταράτσα" σήμερα. Στα 1964, εκεί που είναι το καφέ ήταν το πατρικό του και η οικογένεια του διέμενε μόνιμα. «Την εποχή που γυριζόταν η ταινία είχε έλθει ο Αντονι Κουίν να γνωρίσει τον Σαλή που έμενε κάτω από το σπίτι μου. Είχε ακούσει για τον "μαύρο Χανιώτη" και ήθελε να τον δει από κοντά. Φεύγοντας του έδωσε λοιπόν μια φωτογραφία του για να τον θυμάται. Παιδί τότε εγώ, είδα τη φωτογραφία στο σπίτι του Σαλή και του λέω: "Σαλή μου αρέσει αυτός ο ηθοποιός πολύ. Θα μου δώσεις τη φωτογραφία;" και αμέσως ο Σαλής με την καλή του την καρδιά μου την έδωσε. Την αγαπώ αυτή τη φωτογραφία γιατί μου θυμίζει τον Σαλή...», θυμάται ο συνομιλητής μας. Μια άλλη σκηνή που μας θυμίζει ο Κ. Τζωρτζάκης είναι αυτή που ο Ζορμπάς έρχεται στη πολιτεία για να αγοράσει υλικά και αυτός τα "τρώει" στη νύχτα. «Η σκηνή δείχνει τον Ζορμπά να φτάνει στο λιμάνι και να βλέπει την είσοδο του καμπαρέ και να μπαίνει μέσα. Η σκηνή αυτή είναι γυρισμένη σε μία από τις δύο πόρτες του καταστήματός μου σήμερα, που τότε ήταν το σπίτι μας. Η πόρτα είχε διαμορφωθεί για τις ανάγκες της ταινίας σε είσοδο καμπαρέ με κουρτίνες, σερπατίνες και φωτογραφίες κοριτσιών κ.ά. Εγιναν λοιπόν τα γυρίσματα και μέχρι το απόγευμα είχαν κρατήσει τις αφίσες και τις φωτογραφίες. Περνάνε κάτι ναύτες από το δρόμο και βλέπουν τις φωτογραφίες και λένε μεταξύ τους "εδώ είναι καμπαρέ να το έχουμε υπόψιν μας", Τόσο αληθινό ήταν το σκηνικό! Με το που το ακούει η μάνα μου, διπλοκλείδωσε τις πόρτες μην τυχόν και έλθουν οι ναύτες σπίτι μας το βράδυ!».

Η φωτογραφία του Αντονι Κουίν στον Σταυρό, που ο ίδιος χάρισε στον Σαλή.

Ο Α. Κουίν στη "Χονοβουλού"

Ο Α. Κουίν (μέσον) στη σκηνή της "Χονοβουλού" με την μπάντα τού καταστήματος γύρω του.

Θοδ. Βλάχος και Στ. Σούλιαρης με τη φωτογραφία στα χέρια.

Φεβρουάριος - Μάρτιος του 1964, Απόκριες. Ο Στέλιος Σούλιαρης εργάζεται ως μουσικός στη "Χονοβουλού", το κοσμικό κέντρο των Χανίων λίγο πριν τη Χαλέπα όπου θυμάται τον Αντονι Κουίν να έρχεται μαζί με άλλους ηθοποιούς και μέλη της παραγωγής. Μια τέτοια στιγμή έχει αποτυπωθεί και σε φωτογραφία. «Τότε ήταν ίσως το καλύτερο επαγγελματικό μαγαζί της Ελλάδας η "Χονοβουλού". Τι μουσική παίζαμε; Γούναρη, Βογιατζή, κ.ά. αλλά και λαϊκό πρόγραμμα. Εκείνο το βράδυ ήταν και ο Κουίν στον αποκριάτικο χορό με την παρέα του και ο κόσμος ήταν τόσο ζεστός που τον έβγαλε πάνω στη σκηνή. Δεν ήταν λίγο πράγμα να έρχονται τόσο μεγάλοι ηθοποιοί! Γινόταν ντόρος στα Χανιά! Θυμάμαι λοιπόν πως σε μια στιγμή ένας μουσικός πήγε να του βάλει ένα φέσι στο κεφάλι και αυτός το έβγαλε επιδεικτικά και το πέταξε ίσως να μην του άρεσε, να μην το ήθελε, δεν το ξέρω. Πάντως ο κόσμος τον χειροκρότησε και τον αποθέωσε. Για τους συντελεστές της ταινίας η μπάντα της "Χονοβουλού" είχαμε παίξει και σε ένα "πάρτι" που έκαναν όταν τελείωνε η ταινία ή στα Καβούρια ή στου Βρεττού, αυτό δεν το θυμάμαι! Στην φωτ. από αριστερά οι: Κωστ. Αποστολίδης, Γιωργ. Παπαδάκης, Στ. Παραγιουδάκης πιανίστας, Στ. Σούλιαρης Α. Κουίν, Μπαϊλάκης, Νικ. Γιαννέλης, Θοδ. Βλάχος.

ΚΟΚΚΙΝΟ ΧΩΡΙΟ ΑΠΟΚΟΡΩΝΟΥ

Όλοι οι κάτοικοι... κομπάρσοι

Οι σκηνές του χωριού της ταινίας είναι γυρισμένες εξ ολοκλήρου στο Κόκκινο Χωριό του Αποκόρωνα. Παρότι έχουν περάσει χρόνια, οι μνήμες είναι πολύ ζωντανές και στην επίσκεψή μας όλοι οι κάτοικοι είχαν να μας διηγηθούν δικές τους προσωπικές στιγμές ή όσα τους έχουν διηγηθεί οι πατεράδες και οι συγγενείς τους. Γιατί όμως να επιλεγεί το συγκεκριμένο χωριό; Η κα Βασιλική Βελεσιώτου το γένος Τζομπανάκη, πρόεδρος του Συλλόγου Κοκκινόχωριανών "Αγ. Γεώργιος" που μοιράζεται μαζί μας φωτογραφικό υλικό από την ταινία που έχει στην κατοχή του ο σύλλογος πιστεύει πως «συνέβαλλε στην επιλογή, το ότι το χωριό ήταν απομονωμένο. Είχε μεγάλο πληθυσμό για την εποχή του αλλά οι κάτοικοι δεν ήταν ιδιαίτερα κοινωνικοποιημένοι και αυτό φαίνεται να ήταν ακριβώς αυτό που ήθελε ο σκηνοθέτης, ο Κακογιάννης. Οι κάτοικοι συμμετείχαν σχεδόν στο σύνολο τους γιατί και το μικρό ποσό που τους δινόταν να παίξουν ως κομπάρσοι ήταν πολύ μεγάλο για τα δεδομένα της εποχής εκείνης. Δυστυχώς ενώ στο Σταυρό που γυρίστηκαν οι σκηνές με το συρτάκι, με το ορυχείο κ.λπ. έχουν αξιοποιηθεί πάρα πολύ την ταινία, εδώ στο χωριό μας αν και το αναφέρουν, ποτέ δεν το διαφήμισαν!».

«Όταν γυρίστηκε η ταινία ήμουν 40 χρονών, τώρα είμαι 93! Μικροί, μεγάλοι, όλο το χωριό έπαιξε στην ταινία. Ήταν κάτι πρωτόγνωρο για την εποχή! Ημασταν φτωχοί πολύ, εγώ γεωργός, επομένως ήταν μια ευκαιρία να κάνουμε ένα μεροκάματο. Τι μου είχε κάνει εντύπωση στα γυρίσματα; Η τεχνητή βροχή! Είχαν βάλει σωλήνες πάνω από τα σπίτια, ήταν τρύπιοι και έτρεχε το νερό και έτσι έκαναν τη βροχή» είναι τα λόγια του κ. Δημήτρη Βογιατζάκη.

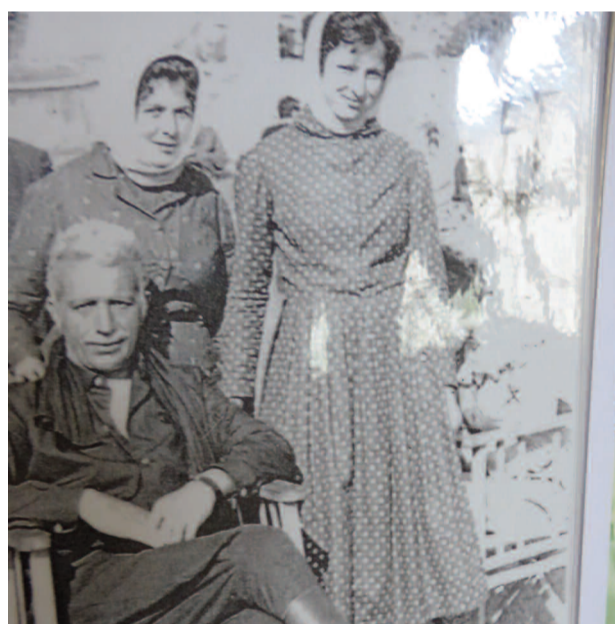
Ένα από τα παιδιά που συμμετείχαν στην ταινία ήταν και ο κ. Μανώλης Τζομπανάκης. «Μας είχαν δώσει στα παιδιά και στους άλλους κατοίκους ελαφρόπετρες και τις πετούσαμε στη χήρα στη σκηνή του λιθοβολισμού. Και μας έλεγαν να φωνάζουμε σαν τους λυσοασμένους! Για να πάμε στα γυρίσματα, επειδή είχαμε και σχολείο, φεύγαμε από το σπίτι μας με τη σχολική τσάντα και την κρύβαμε στα χωράφια! Για τη συμμετοχή μας κάθε μέρα παίρναμε ένα μεροκάματο και επειδή με είχε συμπαθήσει ο Σωτήρης Μουστάκας μου έδινε "κουπόνια" και πή-

Ο Μανώλης Τζομπανάκης, σε ηλικία 11 ετών είχε συμμετάσχει στα γυρίσματα.

γαίνα στην καντίνα που ήταν δίπλα στο χώρο των γυρισμάτων και έπαιρνα πορτοκαλάδες και κυρίως σοκολάτες που δεν είχαμε τότε εδώ.

Ο Μανώλης πάντως δεν έχει και την καλύτερη άποψη για τον Αντονι Κουήν. «Εκμεταλλεύτηκε τη μεγάλη φτώχεια του χωριού και δίνοντας ένα δεκάρικο, ένα εικοσάρικο μάζευε ότι πράγμα αξίας υπήρχαν. Χειρόμυλους, παλιά τουφέκια και πιστόλια, κατσαρόλες, μπρίκια, κανάτες επάργυρες, μέχρι και την εικόνα την παμπάλαια από τον Άγιο Χαράλαμπο πήρε! Τα πλήρωνε και ο κόσμος του τα

Η Ειρήνη Παππά και ο Γιώργος Φούντας με κατοίκους του Κόκκινου χωριού στα γυρίσματα.

Το καφενείο του "Σφηνιά" όπως ήταν στα γυρίσματα και όπως είναι σήμερα.

έδινε γιατί είχε ανάγκη τα λεφτά, αλλά για μένα ήταν μια λεπλασία που δεν έπρεπε να γίνει» λέει. Μάλιστα θυμάται ότι όταν η μπτέρα του πήγε να δώσει στον ηθοποιό μια παλιά τουρκική ξιφολόγη που ήθελε, ο ίδιος την είχε πάρει από τα χέρια του και την είχε κρύψει!

Το καφενείο στο οποίο η χήρα έρχεται για πρώτη φορά σε επαφή με τον Ζορμπά και τον συγγραφέα ήταν ιδιοκτησία του συζύγου της κας Αντιγόνης Τζομπανάκη. Όπως μας λέει «μας είχαν νοικιάσει το ξενοδοχείο 2000 δρχ. το μήνα. Γιατί το γύρισμα δεν έγινε σε μια μέρα. Πότε έρχονταν εδώ, πότε στο Ακρωτήρι, πότε στα Χανιά».

«Γνώρισα τον άντρα της ζωής μου»

Για την κα Μαρία Μαριόλη - Αντωνιάδου τα γυρίσματα της ταινίας ήταν η αιτία που γνώρισε τον σύζυγό της Παναγιώτη. Αυτή μόλις 15 ετών κι εκείνος 22. «Ο μετέπειτα άντρας μου ο Παναγιώτης Μαριόλης και ο αδελφός του Βασίλης Μαριόλης είχαν τελειώσει τη σχολή "Σταυράκου" και εργαζόνταν στην ταινία ως βοηθοί του Κακογιάννη. Γύριζαν λοιπόν οι "Ζορμπάδες", έτσι λέγαμε τότε τα μέλη του συνεργείου, τα στενάκια της Σπλάντζιας όπου ζούσα. Περνούσε και ο Παναγιώτης συχνά από το σπίτι μου και με φλέρταρε. Δύσκολες εποχές τότε, ο πατέρας μου στην εξορία λόγω αριστερών φρονημάτων είχα να τον δω από όταν γεννήθηκα! Η κοινωνία δύσκολη και καχύποπτη απέναντι στους ξένους, γιατί όλους όσοι δεν ήταν εδώ ξένους τους έβλεπαν! Όμως με σεβάστηκε και όταν βγήκε ο πατέρας μου από την εξορία με ζήτησε» μας λέει η κα Μαρία, άνθρωπος έξω καρδιά, δυναμική και μαχητική πάντα. Ο μετέπειτα άντρας της άρχισε να την παίρνει μαζί του στα γυρίσματα.

«Είχα ρίξει γέλια στον Σταυρό όταν έπεφταν

τα υποστρώματα και έτρεχαν οι καλόγεροι και βουτούσαν οι άλλοι στη θάλασσα να γλυτώσουν! Τι σκηνή ήταν και αυτή!» θυμάται. Σε ένα άλλο συμβάν ο Αντονι Κουήν τραυματίζεται κατά τη διάρκεια μιας σκηνής στο πόδι. «Το συνεργείο έκανε πλάκα και έλεγε ότι τον είχε σπρώξει ο Παναγιώτης επίτηδες για να καθυστερήσουν τα γυρίσματα και να μείνει κι άλλο στα Χανιά!».

Η κα Μαρία γνώρισε τους ηθοποιούς στα διαλείμματα των γυρισμάτων. «Ο Σωτήρης Μουστάκας ήταν καταπληκτικός και εξαιρετικός ηθοποιός. Αυτός θα 'πρεπε να πάρει το Οσκαρ! Και η Λίλα Κέντροβα με συμπαθούσε και μου έδινε καραμέλες. Και αυτή με την οποία είχα μια καλή, ειλικρινή σχέση ήταν η Ειρήνη Παππά. Ήταν και αυτή από αριστερή οικογένεια, με ανάλογα φρονήματα και με αγαπούσε πολύ. Ο Κακογιάννης ήταν ενθουσιασμένος από τους κομπάρσους και το πώς βοήθησαν στην ταινία. Ήταν γενικά άνθρωπος χαμηλών τόνων. Ο Α. Κουήν ωραίος άνθρωπος, απλός και αξιοπρεπέστατος. Εβγαλαν κάτι χαζομάρες ότι πήρε

Πρώτος από δεξιά ο Άλαν Μπέπτις, ακολουθεί ο Αντονι Κουήν και πίσω του ο Παναγιώτης Μαριόλης.

από τα Χανιά αρχαία κ.λπ. Τι ανάγκη είχε και σιγά μην τα κουβαλούσε στην πλάτη!».

Παρά τις δυσκολίες της εποχής, τις διώξεις από τη χούντα, τα πιστοποιητικά κοινωνικών φρονημάτων η Μαρία και ο Παναγιώτης παν-

τρεύτηκαν, έκαναν δύο παιδιά, ωστόσο ο Παναγιώτης δεν τα χάρηκε όσο θα ήθελε καθώς έχασε τη ζωή του σε ένα τραγικό ατύχημα το 1975 κατά τη διάρκεια των γυρισμάτων μιας ταινίας.

Ο Τύπος για το Φίλμ

Η ΣΙΝΙΟΡΕ ΔΕΝ ΘΑ ΥΠΟΔΟΥΝ ΤΟΝ ΡΟΛΟΝ ΤΗΣ ΜΑΝΤΑΜ ΟΡΤΑΝΣ ΝΟΜΙΖΕΙ ΟΤΙ ΤΗΝ ΜΕΙΩΝΕΙ

Αναχωρεί σήμερα δι' Αθήνας
Σήμερα το απόγευμα αναχωρεί εκ Χανίων αεροπορικά η διάσημη Γαλλή ηθοποιός Σιών Σινιόρε επιστρέφουσα εις Παρίσι μετά Αθήνας...

Η ΣΙΜΟΝ ΣΙΝΙΟΡΕ ΕΡΧΕΤΑΙ ΣΗΜΕΡΟΝ Ο ΜΙΚΗΣ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗΣ ΗΛΘΕ ΧΘΕΣ

ΕΝΑ ΔΩΡΟΝ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΚΟΥΗΝ
Συνεχίζεται το γύρισμα του «Ζορμπά» εις την πόλιν μας εντός αποθήκης πλησίον του Τελωνείου Χανίων...

Χθές ανέχωρσεν δι' Αθήνας Ειρήνη Παππά, ο Γ. Φούντας αι ο Τάκης Έμμανουήλ, οι οποίοι λόγω της άκαταστασίας του...

Ο Μ. ΘΕΟΔΩΡΑΚΗΣ Αφίκετο χθές ες Αθηνών ο συμπίτης μουσικοσυνθέτης κ. Μίχης Θεοδωράκης συνοδευόμενος...

ΤΗΝ ΔΕΥΤΕΡΑ ΑΡΧΙΖΕΙ ΕΙΣ ΧΑΝΙΑ ΤΟ ΓΥΡΙΣΜΑ ΤΟΥ «ΑΛΕΞΗ ΖΟΡΜΠΑ» ΑΦΙΚΕΤΟ ΧΘΕΣ Ο ΑΛΛΑΝ ΜΠΑΙΗΣ

Επανήλθεν ο Μ. Κακογιάννης
Αφίκετο χθές το απόγευμα αεροπορικά ες Αθηνών ο Άγγλος ηθοποιός Άλλαν Μπαίης...

6
Το γύρισμα της ταινίας αρχίζει την προσεχή Δευτέρα εις την πόλιν Χανίων, με συμμετοχή...

7
Αφίκετο χθές ο Κακογιάννης
Αφίκετο χθές ες Αθηνών ο συμπίτης μουσικοσυνθέτης κ. Μίχης Θεοδωράκης συνοδευόμενος...

8
"Αντону Κουήν μαθαίνει τώρα κρητικούς χορούς
Ο Άντону Κουήν ήρχισεν από χθές να μαθαίνει κρητικούς χορούς, τους οποίους θα χορεύει εις την ταινίαν του Κακογιάννη...

9
Αφίκετο χθές ο Κακογιάννης
Αφίκετο χθές ες Αθηνών ο συμπίτης μουσικοσυνθέτης κ. Μίχης Θεοδωράκης συνοδευόμενος...

10
Αφίκετο χθές ο Κακογιάννης
Αφίκετο χθές ες Αθηνών ο συμπίτης μουσικοσυνθέτης κ. Μίχης Θεοδωράκης συνοδευόμενος...

11
Αφίκετο χθές ο Κακογιάννης
Αφίκετο χθές ες Αθηνών ο συμπίτης μουσικοσυνθέτης κ. Μίχης Θεοδωράκης συνοδευόμενος...

12
Αφίκετο χθές ο Κακογιάννης
Αφίκετο χθές ες Αθηνών ο συμπίτης μουσικοσυνθέτης κ. Μίχης Θεοδωράκης συνοδευόμενος...

13
Αφίκετο χθές ο Κακογιάννης
Αφίκετο χθές ες Αθηνών ο συμπίτης μουσικοσυνθέτης κ. Μίχης Θεοδωράκης συνοδευόμενος...

14
Αφίκετο χθές ο Κακογιάννης
Αφίκετο χθές ες Αθηνών ο συμπίτης μουσικοσυνθέτης κ. Μίχης Θεοδωράκης συνοδευόμενος...

15
Αφίκετο χθές ο Κακογιάννης
Αφίκετο χθές ες Αθηνών ο συμπίτης μουσικοσυνθέτης κ. Μίχης Θεοδωράκης συνοδευόμενος...

16
Αφίκετο χθές ο Κακογιάννης
Αφίκετο χθές ες Αθηνών ο συμπίτης μουσικοσυνθέτης κ. Μίχης Θεοδωράκης συνοδευόμενος...

Τα γυρίσματα μιας τόσο μεγάλης παραγωγής δεν μπορούσαν να αφήσουν αδιάφορο τον Τύπο της εποχής στα Χανιά. Τόσο ο "Παρατηρητής" όσο και ο "Κήρυξ" είχαν σχεδόν καθημερινά ρεπορτάζ για την πορεία των γυρισμάτων ή μικρές ειδήσεις που ενημέρωναν για την άφιξη στα Χανιά του Κουήν, του Μπέιτς, της Κέντροβα, της Παππά. Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στη Σιμόν Σινιόρε, που ήλθε στα Χανιά για να παίξει τον ρόλο της Μαντάμ Ορτάνς, επειδή όμως ένοιωσε ότι ο ρόλος τη μείωνε και ότι με το μακιιάζ θα φαινόταν πολύ μεγαλύτερη τελικά αποχώρησε από την ταινία (ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑ 1). Το ρόλο τον πήρε η Λίλα Κέντροβα που ήταν εξαιρετική για αυτό και κέρδισε και το Οσκαρ!

Επίσης δημοσιεύματα για τα μαθήματα χορών του Α. Κουήν (ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑ 5) για τον διαγωνισμό που έκανε ο ίδιος για τους μαθητές των Χανίων με έπαθλο ένα ποδήλατο, λεπτομέρειες για την ταινία (ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑ) και αναλυτικές πληροφορίες για τις αναχωρήσεις και τις αφίξεις των ηθοποιών.

Αρθρο του "Φ" στον "Παρατηρητή" που εκφράζει τις ανησυχίες του μήνας η ταινία δεν αποδώσει το κρητικό χρώμα.

ΚΑΛΑΙΤΕΧΝΙΚΑ
Το γύρισμα του «Ζορμπά»
Από προχθές ήρχισεν εις την πόλιν μας το γύρισμα της ταινίας «Ζορμπά» από το σκηνοθέτη Μ. Κακογιάννη...

ΕΙΣ ΕΝΑ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟΝ ΤΑΞΙΔΙΩΝ
ΤΗΝ ΔΕΥΤΕΡΑΝ ΑΡΧΙΖΕΙ ΕΙΣ ΤΟΝ ΛΙΜΕΝΑ ΤΩΝ ΧΑΝΙΩΝ ΤΟ ΓΥΡΙΣΜΑ ΤΟΥ «ΑΛ. ΖΟΡΜΠΑ»
Μερικά στοιχεία διά την ταινίαν του Μ. Κακογιάννη

ΓΟΥΟΛΤΕΡ ΛΑΣΑΛΙ ΣΤΗΝ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΤΟΥ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

«Ηθελα την ταινία ασπρόμαυρη»

Συναντήσαμε τον βραβευμένο με Οσκαρ για τη φωτογραφία στο «Ζορμπά» Γουόλτερ Λάσαλι το μεσημέρι της Τρίτης 17 Οκτωβρίου στο δωμάτιο όπου νοσηλευόταν στο Νοσοκομείο Χανίων. Ενα ραντεβού που επιδιώκαμε εδώ και καιρό αλλά συνέχεια αναβαλλόταν.

Αδυνατισμένος, σωματικά κουρασμένος αλλά διαυγέστατος, με άριστη μνήμη και με έντονο πόθο να βρεθεί το βράδυ του περασμένου Σάββατου δίπλα στον Μίκη Θεοδωράκη στην ονοματοδοσία του θεάτρου στο παλιό λιμάνι. Παρά την επιθυμία του δυστυχώς δεν τα κατάφερε και δύο μέρες μετά, τη Δευτέρα 23 Οκτωβρίου έφυγε από τη ζωή! Παρακάτω η τελευταία συνέντευξη του Γουόλτερ Λάσαλι.

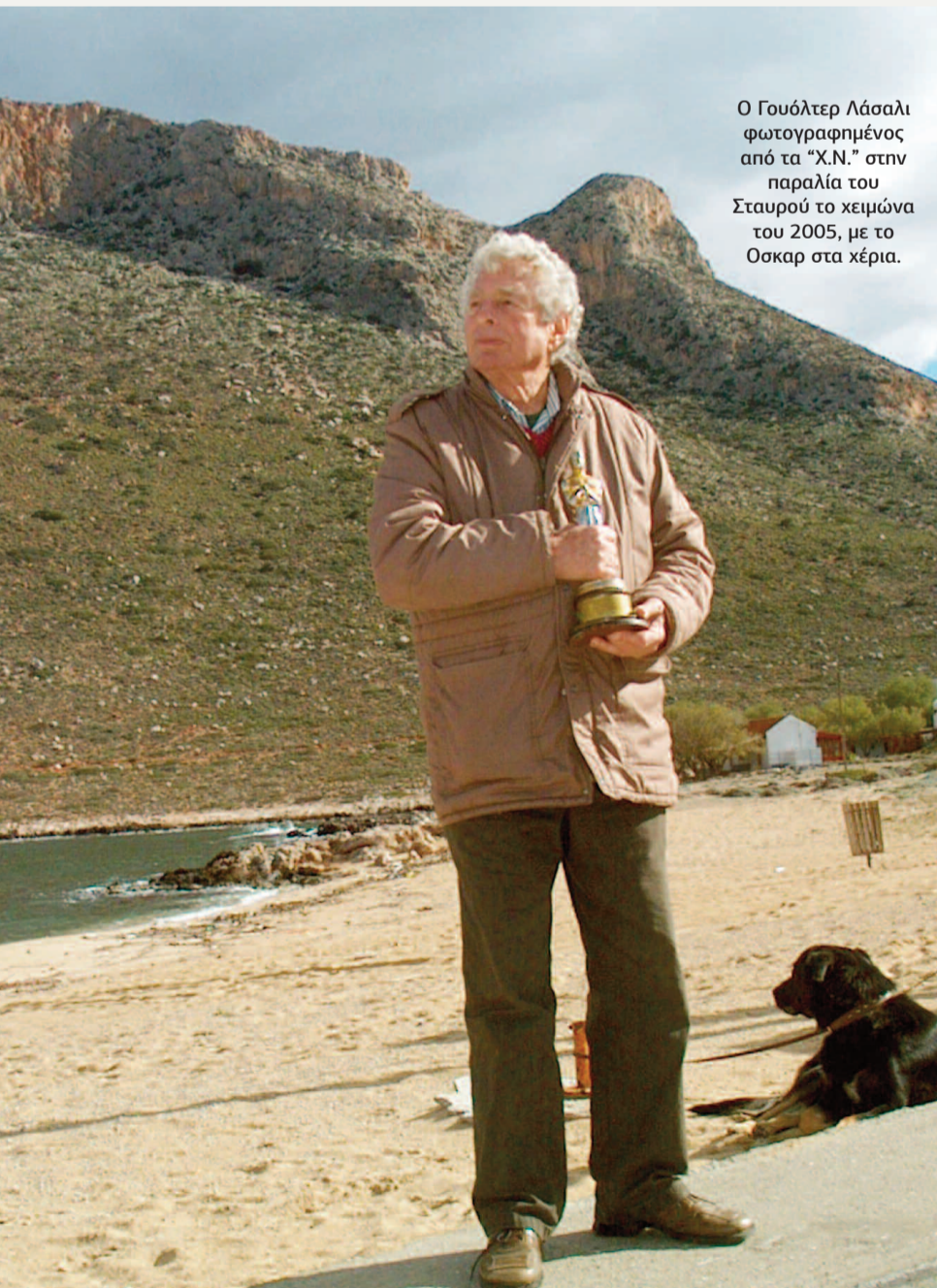
Θυμάστε πώς έγινε η επιλογή των τοποθεσιών που γυρίστηκε η ταινία στα Χανιά; Το Κόκκινο χωριό, ο Σταυρός στο Ακρωτήρι, οι Μουρινές όπου ήταν το σπίτι της Μαντάμ Ορτάνς;

Ολα αυτά τα επέλεξε ο Κακογιάννης! Είχε έλθει νωρίτερα και διάλεξε προσεκτικά κάθε περιοχή. Του άρεσαν οι τοποθεσίες και θεωρούσε ότι ήταν τα κατάλληλα σημεία για την ταινία. Τα γυρίσματα διήρκεσαν 16 εβδομάδες. Έγιναν αρκετά γυρίσματα και στο παλιό λιμάνι. Ταίριαζε με αυτά που γράφονται στο βιβλίο και με αυτά που είχε στο νου του ο Κακογιάννης.

Το ίδιο και οι κομπάρσοι. Κάποιες φυσιογνωμίες τους είναι καταπληκτικές... Βέβαια, είχε παντού μάτια ο Κακογιάννης για να επιλέξει τους κατάλληλους. Υπήρχε βέβαια και μεγάλο ενδιαφέρον από τους Χανιώτες να συμμετέχουν στο φιλμ.

Η συνεργασία σας με τους ηθοποιούς; Πολύ καλή! Ο Κουήν δεν είχε ίχνος σαρ, ήταν αρκετά απλός άνθρωπος. Το ίδιο και οι υπόλοιποι η Κέντροβα, ο Μπέιτς, η Παππά.

Θυμόμαστε σε μια παλιά συνέντευξή σας στα «Χ.Ν.» να λέτε ότι επιμένετε η ταινία να βγει ασπρόμαυρη και όχι έγχρωμη όπως είχε ξεκινήσει τότε το έγχρωμο φιλμ. Γιατί αυτή η επιμονή; Με το έγχρωμο θα γινόταν σαν καρτ ποστάλ! Είχα την άποψη ότι ασπρόμαυρη η ταινία θα ήταν καλύτερη.

Ο Γουόλτερ Λάσαλι φωτογραφημένος από τα «Χ.Ν.» στην παραλία του Σταυρού το χειμώνα του 2005, με το Οσκαρ στα χέρια.

Αφιξη Σινιόρε, Μίκη και ένα δώρο στον Α. Κουήν στον "Παρατηρητή".

Δημοσίευμα για την έναρξη των γυρισμάτων τον Φεβρουάριο του 1964 και τα μαθήματα χορών του Α. Κουήν.

5

Λεπτομέρειες για την ταινία από τις χανιώτικες εφημερίδες της εποχής.

3

Ιστορική
επιμέλεια:
Γ. Η. Ορφανός

Οι εφημερίδες στην Ελλάδα παραμονές του 2ου Παγκοσμίου Πολέμου

Ενα αξιοσημείωτο και πολυποίκιλο ωφέλιμο, ανέκαθεν, μέσο μαζικής ενημέρωσης ήσαν και στην Ελλάδα οι εφημερίδες, που πληροφορούν τον κόσμο, που ζει μακριά από τα μεγάλα αστικά κέντρα και την Αθήνα, για τις διάφορες, κοινωνικές και πολιτικές, εξελίξεις, εντός και εκτός Ελλάδος.

Η πρώτη δεκαετία του 20ου αιώνα θεωρήθηκε η «χρυσή εποχή» των εφημερίδων. Η ραγδαία εξέλιξη των τεχνικών μέσων, η πρόοδος των μέσων επικοινωνίας και η οικονομική ενίσχυση των εφημερίδων επηρεάζει ριζικά την ύλη και εμφάνισή τους. Οι κυκλοφορίες αυξάνονται εκθετικά και τα πρώτα σωματεία δημοσιογράφων και διευθυντών εφημερίδων εμφανίζονται.

Από το 1935, μετά την ψήφιση του «νόμου περί Δημοσιογραφικών Συλλόγων», στην Αθήνα παρέμεινε μόνο η Ένωση Συντακτών Ημερησίων Εφημερίδων Αθηνών (Ε.Σ.Η.Ε.Α.). Ο ελληνικός κρίκος της αλυσίδας της ενημέρωσης είχε ξεκινήσει αρχές του 20ου αιώνα, όταν το Αθηναϊκό Πρακτορείο Ειδήσεων άρχισε τη διαδρομή του (1η Ιανουαρίου 1905), με διευθυντή τον Ιωάννη Παρρέν. Το νέο αυτό πρακτορείο γεννήθηκε μετά την εξαγορά από το ελληνικό δημόσιο του ιδιωτικού «Τηλεγραφικού Πρακτορείου Στεφανόπουλου». Το 1931 το Αθηναϊκό Πρακτορείο Ειδήσεων αναδιοργανώθηκε και απέκτησε δημοσιογραφική δομή, στην αρχή ως υπηρεσία του Υπουργείου Εξωτερικών και στη συνέχεια, ως υπηρεσία της Γενικής Γραμματείας Τύπου και Πληροφοριών.

Επιπλέον, ας θυμηθούμε πως ο Ι. Μεταξάς,

από το 1936 και μετά, ίδρυσε το Υφυπουργείο Τύπου – Προπαγάνδας και Τουρισμού (Α.Ν. 45 της 29/31 Αυγούστου '36), το οποίο στελέχωσε με πρόσωπα της τυφλής εμπιστοσύνης του (επικεφαλής τίθεται ο δημοσιογράφος Θ. Νικολούδης), ενώ επέβαλε και αυστηρότατη λογοκρισία, ακόμη και στους στίχους των (ρεμπέτικων, κυρίως) τραγουδιών!

Όπως σημειώνεται στις επίσημες ιστοσελίδες του Ιδρύματος Μείζονος Ελληνισμού για την εποχή του Μεταξά και το Τεταρτοαυγουστιανό καθεστώς, «ο Τύπος, το νεοσύστατο ραδιόφωνο, οι μεγάλες συγκεντρώσεις αποτέλεσαν τα μονοπωλιακά μέσα επαφής του καθεστώτος με το λαό. Με αυτό τον τρόπο εμποδίστηκε η αποκρουστικότητα των δυσανεκτικών, καθώς δεν επιτρεπόταν η επαφή των αντιπολιτευόμενων οργανωμένων ομάδων με τα λαϊκά στρώματα σε μαζικό επίπεδο. Η λειτουργία των πολιτικών κομμάτων απαγορεύτηκε και όσοι θεωρήθηκαν αντίπαλοι του καθεστώτος υπέστησαν ποικίλες δίωξεις: φυλακίσεις, βασανιστήρια, εξορίες. Απομακρύνοντας τους τελευταίους από το πολιτικό σκηνικό, ο Μεταξάς επικράτησε οριστικά, παρά το δεδομένο της περιορισμένης εμπειρίας του στη λαϊκή βάση».

Ας ιδούμε, όμως, και κάποια ενδιαφέροντα στατιστικά στοιχεία που δημοσιοποίησε έρευνα του Πάντειου Πανεπιστημίου για τις εφημερίδες του ελληνικού μεσοπολέμου: «[...] Σύμφωνα με την Στατιστική του Ελληνικού Περιοδικού Τύπου που εξέδωσε το 1930 η ΕΣΥΕ (και αναφέρεται στα στοιχεία του 1927) εκδίδονταν τότε 261 εφημερίδες από τις οποίες 89 είναι ημερήσιες, 18 κυκλοφορούν 2 – 3 φορές την εβδομάδα, 133 είναι εβδομαδιαίες και οι υπόλοιπες 15 ημερησές ή μηνιαίες. Η Αθήνα διαθέτει 67 εφημερίδες, από τις οποίες 30 ημερήσιες, διπλάσιες από όσες είχε το 1883.

Αλλά και οι αριθμοί της Θεσσαλονίκης είναι εντυπωσιακοί: εκδίδονταν 28 εφημερίδες από τις οποίες 15 ημερήσιες. Ημερήσιες εφημερίδες υπάρχουν και σε πολλές μικρότερες πόλεις: Πάτρα (3), Πύργος (2), Δράμα (2), Ηρά-

κλειο (4), Ιωάννινα, Καβάλα (4), Αργοστόλι, Βόλος (5), Λάρισα, Μυτιλήνη (4), Καλαμάτα (2), Κομοτηνή (3), Καρδίτσα (2), Τρίκαλα (3), Χανιά (3), Χίος. Στις 67 εφημερίδες των Αθηνών εργάζονται ως τακτικοί συντάκτες 425 άνδρες και 39 γυναίκες ενώ υπάρχουν περίπου 2.500 «τακτικοί ανταποκριτές» και 350 «τακτικοί συνεργάτες».

Από τις εφημερίδες των Αθηνών τέσσερις («Ελευθερον Βήμα», «Ελληνική», «Καθημερινή», «Πρωία») έχουν τιράζ 60.000 φύλλα ημερησίως και άλλες εννιά («Βασιλικός Αετός», «Βραδυνή», «Δημοκρατία», «Έθνος»,

«Εσπερινή», «Εστία», «Εφημερίς Επαγγελματιών», «Προσφυγικός Κόσμος», «Σκριπ») από 20.000 – 50.000. Οι μεγαλύτερες εφημερίδες της Θεσσαλονίκης είναι κατά σειράν Η «Μακεδονία», «Ταχυδρόμος Βορείου Ελλάδος», «Το Φως», «Νέα Αλήθεια» με τιράζ 10.000 – 15.000 φύλλα. Στις μικρότερες πόλεις, με εξαίρεση τον «Νεολόγο» των Πατρών που έχει τιράζ 6.000, οι εφημερίδες έχουν τιράζ 1.000 – 3.000 φύλλα. Ας σημειώσουμε πως ο «Ριζοσπάστης» στην Αθήνα τυπώνει 10.000 φύλλα και το «Αβάντι» στη Θεσσαλονίκη 2.000 φύλλα ημερησίως [...].

Στα πρώτα, λοιπόν, χρόνια του Μεσοπολέμου, και μάλιστα το 1926, στην Πάτρα, έχουμε την «Ένωση Συντακτών Πατρών», η οποία [...] έπαψε να υπάρχει υποχρεωτικά και στη θέση της συγκροτήθηκε, με βάση το νόμο 1093 της μεταξικής δικτατορίας η ΕΣΗΕΠΗΝ. Το πρώτο Διοικητικό Συμβούλιο της εν λόγω νέας Ένωσης είχε διορισθεί από το υφυπουργείο Τύπου και το είχαν αποτελέσει οι πατρινοί δημοσιογράφοι Μάκης Αθανασίου, ως πρόεδρος, Ηλίας Δημόπουλος, ως αντιπρόεδρος, Βρασίδης Λευτάκης, ως γενικός γραμματέας, Χρήστος Λαμπρόπουλος, ως ταμίας και Κώστας Καγκελάριος, ως απλός σύμβουλος.

Στις 10 Μάρτη του 1940 το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΣΗΕΠΗΝ οργάνωσε, με την ευκαιρία της Αποκρήδας, την πρώτη χοροεσπερίδα της Ένωσης στο Δημοτικό Θέατρο της Πάτρας, με σκοπό τη συγκέντρωση χρημάτων, που θα αποτελούσαν σημαντικό πόρο για το σχεδιαζόμενο να συσταθεί τότε από την ΕΣΗΕΠΗΝ Ταμείο Αλληλοβοηθείας των συντακτών [...].

Πρόβλημα, όμως, για την Ένωση των Πατρών αποτελούσε και η εξασφάλιση από μέρους της κάποιων γραφείων, που θεωρούνταν απαραίτητα για τη λειτουργία της. Τελικά, δόθηκε κάποια λύση, όταν, παραμονές του πολέμου, τον Σεπτέμβριο του 1940,

Η πλατεία Ομονοίας της δεκαετίας του 1930

κατόρθωσε να νοικιάσει ένα δωμάτιο, με μηνιαίο μίσθωμα 1.000 δραχμών, στο μέγαρο Ηλιόπουλου, στη διασταύρωση δύο κεντρικών οδών της πόλης της Πάτρας, της Ερμού και της Μαϊζώνος.

Η ιστορία, όμως, του «Ριζοπάστη» αποτελεί μέρος της ιστορίας του Κ.Κ.Ε. Κάθε φορά που το Κ.Κ.Ε. βρισκόταν υπό διωγμό, το ίδιο συνέβαινε και με τον «Ριζοπάστη». Κατά τον Μεσοπόλεμο, η κυκλοφορία του απαγορεύθηκε επί δικτατορίας Πάγκαλου (1925 - '26) και επί δικτατορίας Μεταξά (1936 - 1941). Κατά τη διάρκεια των δικτατοριών Πάγκαλου (1925) και Μεταξά, όπως και επί κατοχής (1941 έως 1945) ο «Ριζοπάστης» τυπωνόταν και κυκλοφορούσε παράνομα, επί Μεταξά μάλιστα η κρατική ασφάλεια τύπωνε και κυκλοφορούσε και δικό της «Ριζοπάστη», για να επιφέρει σύγχυση στις τάξεις του Κ.Κ.Ε..

Σ' ό,τι αφορά τα νεανικά έντυπα στο μεσοπόλεμο, μαζί με τη «Διάπλασι των Παιδών», η οποία - με ιδρυτή, διευθυντή και εκδότη τον Νικόλαο Π. Παπαδόπουλο, Υδραίο (1858 - 1941) - κυκλοφόρησε από το 1879 έως το 1948, κυκλοφορούν η «Παιδική Χαρά» (1921 - 1931, 1935 - 1936), ο «Ελληνικός Σταυρός της Νεότητας» (1924 - 1941), η «Παιδική Ζωή» (1927 - 1932), ο «Παιδικός Κόσμος» (1930 - 1939).

Το ίδιο χρονικό διάστημα, σε αρκετές πόλεις της Ελλάδας ομάδες νέων τύπωναν δικά τους έντυπα. «[...]στη Μυτιλήνη τυπώνονται «Ο Φάρος» (1919), «Τα Νιάτα» (1919-1920), οι «Λεσβιακές Σελίδες» (1925 - 1926), «Η Τέχνη μας» (1930-1931), στη Σάμο η «Μηνιαία Επιθεώρησις» (1923 - 1925), στο Ρέθυμνο η «Αθηνά» (1923 - 1924), στα Τρίκαλα η «Η Σπίθα» (1932 - 1934), στην Καβάλα ο «Νέος» (1933). Στην Αθήνα εκδίδεται «Το Ξεκίνημα» (1933 - 1934) και στη Θεσσαλονίκη το «Μακεδονόπουλο» (1932 - 1936), η «Μακεδονική Νεολαία» (1934 - 1937), «Νέα Πνοή» (1936 - 1938). Λογοτεχνικά τα περισσότερα, αποκαλύπτουν όλο το δυναμισμό μιας γενιάς που αγωνιούσε να καταλάβει θέση στο προσκήνιο. Η διάρκεια ζωής

των εντύπων ήταν πάντως μικρή. Γρήγορα σταματούσε η κυκλοφορία τους μπροστά στα ανυπέβλητα προβλήματα οικονομικής κυρίως φύσεως, που αντιμετώπιζαν.

Τους πρώτους μήνες του 1938 εκδόθηκε η εβδομαδιαία εφημερίδα «Η Νεολαία». Συνεχία της είναι το εβδομαδιαίο περιοδικό «Η Νεολαία», που κυκλοφόρησε το φθινόπωρο του 1938 και αποτελούσε το Επίσημο Όργανο της Εθνικής Οργανώσεως της Νεολαίας της Ελλάδος. Το χρονικό διάστημα από τις 15 Οκτωβρίου 1938 ως 26 Απριλίου 1941 κυκλοφόρησαν 133 συνολικά τεύχη. Καταβλήθηκε προσπάθεια -μέσα βέβαια στο ιδεολογικό κλίμα της Ε.Ο.Ν.- να καλύπτονται οι υποτιθέμενες ανάγκες όλης της νεολαίας. Ο στόχος φάνηκε να επιτυγχάνεται αν λάβουμε υπόψη ότι πολλοί νέοι από όλη την Ελλάδα -εκόντες άκοντες- πήραν μέρος στο χειρίρισμα στέλνοντας πρωτόλεια κείμενά τους. Το περιοδικό ήταν υποχρεωμένα να διαβάζουν όλα τα μέλη της Ε.Ο.Ν. ώστε να ενημερώνονται για τα «επιτεύγματα» της 4ης Αυγούστου. Καθώς όμως είχε πλούσια ύλη -με συνεργασίες γνωστών λογοτεχνών της εποχής- προσήλκε το ενδιαφέρον και του ευρύτερου αναγνωστικού κοινού. Την πρώτη περίοδο έκδοσης του περιοδικού, κάθε τεύχος του κυκλοφορούσε σε 50.000 αντίτυπα για να φτάσει σταδιακά στα 120.000 αντίτυπα. Το ίδιο χρονικό διάστημα ορισμένες Περιφερειακές Διοικήσεις της Ε.Ο.Ν. προχώρησαν στην έκδοση δικών τους εντύπων για την προπαγάνδη των θέσεων του καθεστώτος. Τα χρόνια 1938 - 1939 εκδόθηκε στην Αμαλιάδα η εφημερίδα «Δημιουργία» και το 1939 στα Χανιά η «Κρητική Νεότης».

Η έκδοση μαθητικών εντύπων από διάφορα σχολεία συνεχίστηκε, αν και όχι με τους ρυθμούς της προηγούμενης περιόδου. Στην πλειοψηφία τους προέρχονταν από την περιοχή της Αιγύπτου. Η έκδοση προσκοπικών εντύπων, ύστερα μάλιστα και από τη διάλυση με τον αναγκαστικό νόμο 1798/1939 των προσκοπικών οργανώσεων, σταδιακά μειώθηκε.

Από τα έντυπα αυτής της κατηγορίας ξεχωρίζει η κυκλοφορία από το Σώμα Ελληνίδων Οδηγών τα χρόνια 1938 - 1939 του ευρυστόμου περιοδικού «Η Χαρά της Οδηγού». Λιγοστά ήταν τα αντικαθεστωτικά έντυπα που κυκλοφορούσαν παράνομα με κυριότερη την εφημερίδα «Η Νεολαία» της Ομοσπονδίας Κομμουνιστικών Νεολαίων της Ελλάδος [...].

Ειδικά για τη λογοκρισία των εφημερίδων, αφού ο εκτός νόμου «Ριζοπάστης» τον «κατακεραυνώνε» κάθε τρεις και λίγο [: «Μέσα σ' ένα χρόνο ο μοναρχοφασισμός ξεπούλησε τη χώρα στο γερμανικό χιτλερισμό» (12-09-1937), «Η Ελλάδα κάτω από τη μοναρχοφασιστική διακυβέρνηση απειλείται να μετατραπεί ολοκληρωτικά σε προτεκτοράτο των γερμανοϊταλών φασιστών και όργανο στην εξυπηρέτηση των πολεμικών κατακτητικών σκοπών τους» (26-02-1938), «Ο Μεταξάς ο αρχικατάσκοπος του φασιστικού άξονα στην Ελλάδα» (20-04-1939)], ο ίδιος ο Μεταξάς έγραψε τη σχετική Εγκύκλιο. Έγραφε: «1) Απαγορεύεται απολύτως η εμφάνισις λευκού εις τας στήλας των εφημερίδων. Αι εφημερίδες υποχρεούνται να συμπληρώνουν τα δημιουργούμενα κενά εκ των διαγραφών εις τας οποίας προβαίνει η υπηρεσία εποπτείας Τύπου. Απαγορεύεται η συμπλήρωσις των κενών εις την πρώτην και τελευταίαν σελίδα με διαφημίσεις. Απαγορεύεται απολύτως η αναγραφή πληροφορίας η οποία να αποκαλύπτει την άσκησιν προληπτικής

- http://www.ana.gr/anaweb/user/showabout
- http://www.ime.gr/chronos/14/gr/1923_1940/society/facts/14.html
- Δες «Οι εφημερίδες στην Ελλάδα»http://www.panteion.gr/~psycho/media1/greek/papers.doc
- Για την ιστορία της Ένωσης Συντακτών Ημερησίων Εφημερίδων Πελοποννήσου και Νήσων (ΕΣΗΕΠΗΝ) δες όσα γράφει ο ιστορικός Β. Λάζαρης στο <http://www.esiepin.gr/esiepin/istoriko.asp>.
- Για τα νεανικά - μαθητικά έντυπα ανά την Ελλάδα στην περίοδο του Μεσοπολέμου δες http://www.istoria-neolaia.gr/eleftherosXronos/typos_1.html
- Δες Σπ. Λαδάρδου, «Η 4η Αυγούστου» (εκδ. «Θεμέλιο», 1988), σελ. 72 και εξής.

λογοκρισίας. 2) Απαγορεύεται οιαδήποτε κρίσις περί του έργου της κυβερνήσεως, εκτός αν είναι ευμενής...5) Περί ταξιδίων της Α.Μ. του Βασιλέως θα δημοσιεύονται μόνον όσα ανακοινούνται επισήμως...7) Απαγορεύεται η αναγραφή πάσης πληροφορίας σχέσιν εχούσης με εργατικές και επαγγελματικές οργανώσεις και οιασδήποτε εκδηλώσεως αυτών, εκτός αν πρόκειται περί κινήσεων και εκδηλώσεων αι οποιαί είναι ενισχυτικά του έργου της κυβερνήσεως, έχουν δε εγκριθή προηγουμένως υπό του υπυπουργού εργασίας δια τας Αθήνας ή την αρμοδίαν υπηρεσίαν δια τας επαρχίας...9) Εν γένει αι εφημερίδες δέον όπως εκθύμωσ και ενθουσιωδώς δι' άρθρων, σχολίων και πάσης φύσεως δημοσιευμάτων συμβάλλωσι εις το αναμορφωτικόν και δημιουργικόν έργον της Κυβερνήσεως».

GIANNA
ΜΑΡΟΥΛΟΣΗΦΑΚΗ

“Ντύνει” τις ιστορικές επετείους με τη φωνή της εδώ και δεκαπέντε χρόνια. Η πρώτη φορά ήταν για όλους μία ευχάριστη έκπληξη... Από τις “βουβές” παρελάσεις του παρελθόντος, τώρα πλέον, όσοι κατεβαίνουμε στην παρέλαση ή παρακολουθούμε από την τηλεόραση, μία γνώριμη φωνή, μας δίνει ιστορικές πληροφορίες αλλά και στοιχεία για τα τμήματα που συμμετέχουν.

ΖΑΧΑΡΕΝΙΑ ΣΗΜΑΝΔΗΡΑΚΗ

Η “φωνή” των παρελάσεων

Λόγος για τη Ζαχαρένια Σημανδράκη, ειδική συνεργάτις των Γενικών Αρχείων του Κράτους, η οποία, με την ευκαιρία της σημερινής επετείου της 28ης Οκτωβρίου 1940 και της καθιερωμένης παρέλασης στο πλαίσιο του εορτασμού, που θα «ντύσει» με την περιγραφή της για μία ακόμη φορά, μιλά στα «Χανιώτικα Νέα», για τις δυσκολίες και τις εμπειρίες δεκαπέντε χρόνων.

Πόσα χρόνια “μετράτε” στη εκφώνηση των κειμένων της παρέλασης;

Πάνω από 15 χρόνια. Όταν μου το πρότειναν για πρώτη φορά είχα τους ενδοιασμούς μου, αλλά έχοντας αρκετή πείρα σε μεγάλες και μικρές εκδηλώσεις, το αποτόλμησα. Με το μικρόφωνο έχω μια ιδιαίτερη σχέση από πολύ μικρή, μαθήτριά ακόμη έκανα εκπομπές στο ραδιόφωνο, εμπειρίες εκφωνήσεων αργότερα αρκετές, ομιλίες, διαλέξεις, συναντήσεις. Και χαίρομαι γιατί έχω κληθεί να είμαι στο μικρόφωνο και σε άλλους Δήμους εκτός Χανίων. Προτεραιότητα βέβαια έχει οπωσδήποτε η πόλη μου...

Μιλήστε μας για την προετοιμασία που κάνετε και τις δυσκολίες που τυχόν έχετε αντιμετωπίσει τόσο στην προετοιμασία όσο και την ώρα της εκφώνησης

Η προετοιμασία γίνεται αρκετές μέρες πριν. Όπως είναι γνωστό στην παρέλαση δεν εκφωνώ μόνο τα τμήματα που περνάνε και το ιστορικό τους, αλλά δίνω από ιστορικές πληροφορίες, μέχρι ποιητικά και λογοτεχνικά κείμενα ή κάνω αναφορές διάφορες. Όλα αυτά απαιτούν πολύ χρόνο, έρευνα, επιλογή, καταγραφή, χρονομέτρηση. Κατά την ώρα της παρέλασης, ένα μεγάλο πρόβλημα είναι η αναγνώριση των τμημάτων και η εκφώνηση του σωστού κειμένου. Έχω τη βοήθεια και των συναδέλφων της Αντιπεριφέρειας Χανίων, υπάρχει καταγεγραμμένη και η σειρά, η οποία όμως δεν τηρείται πάντα. Πρέπει επομένως να προσπαθώ να αναγνωρίσω το φορέα, αν δεν υπάρχει ενημερωτική πινακίδα. Το ελαφρό αεράκι ενίοτε βοηθάει πολύ, γιατί ανεμίζουν οι σημαίες και μπορώ να διακρίνω το όνομα. Το κύριο πρόβλημα βέβαια είναι ο χρόνος, γιατί πρέπει σε λίγα δευτερόλεπτα να εκφωνήσω το ανάλογο κείμενο. Από διάφορους φορείς έχω ακούσει αρκετές φορές παράπονα ότι δεν εκφωνώ ολόκληρες σελίδες με το ιστορικό τους. Αλλά πρέπει να κατανοήσουν ότι αυτό είναι αδύνατον στον ελάχιστο χρόνο που διέρχονται μπροστά μου. Δίνω λοιπόν τα πλέον σημαντικά και ουσιαστικά στοιχεία που τους αφορούν.

Θυμάστε κάποιες στιγμές συγκίνησης ή συναισθηματικής φόρτισης;

Συγκινούμαι όταν έρχονται και μου εύχονται «και στην επόμενη με το καλό» και συμπληρώνουν «ευτυχώς που λες και μερικά ιστορικά στοιχεία, κυρίως τοπικά, που δεν διδάσκονται στα σχολεία. Τουλάχιστον μαθαίνουμε και κάτι, έστω λίγο, και μακάρι να προλάβει να πεις και περισσότερα». Για μένα είναι κέρδος αν μείνει κάτι στη μνήμη έστω λίγων ανθρώπων κάθε φορά. Χωρίς να παραβλέπω όλους τους συμμετέχοντες, φορτίζομαι επίσης συναισθηματικά όταν περνάει το Εργαστήρι Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, το Ενιαίο Ειδικό Επαγγελματικό Γυμνάσιο και Λύκειο, το Σχολείο Δεύτερης Ευκαιρίας, το Εσπερινό ΕΠΑΛ. Γιατί κατανοώ κι εκτιμώ την υπερπροσπάθεια, το ψυχικό σθένος και την ακλόνητη θέληση.

Θυμάστε κάποιο ευτράπελο;

Όπως ξέρουν όλοι, η θέση μου είναι ακριβώς απέναντι από τους επισήμους, σε υπερυψωμένη επιφάνεια του τοιχίου του πάρκου. Μίλησα πριν για το αεράκι, όμως κάποτε ο αέρας ήταν πολύ δυνατός και τακτοποιώντας τα χαρτιά μου, ο αέρας τα σκόρπισε αρκετά μακριά κι έγιναν στην κυριολεξία... «έπεα πτερόεντα»! Εγώ να είμαι σε απελπισία και δευτερόλεπτα πριν την έναρξη, έβλεπε κανείς αλλόφρονες αστυνομικούς, πολίτες, ένστολους, μέλη συλλόγων, μαθητές κλπ. να τρέχουν στην πλατεία και στους δρόμους να τα μαζεύουν. Κάποιοι σκέφτηκαν και τη λύση: πήγαν και βρήκαν... πετρούλες που μου έφεραν και τα στερέωσα επιτέλους στο τραπέζι μου, αφού πρόλαβα και εναγωνίως τα έβαλα στη σωστή σειρά.

Εκείνη την ώρα τιμώ κι εγώ μαζί με όλους τους άλλους την επέτειο, εκφράζοντας με τον τρόπο μου συναισθήματα της ψυχής μου»

Το “αντικείμενο” είναι πάντα το ίδιο. Όμως κάθε φορά δίνετε έναν διαφορετικό τόνο. Πόσο δύσκολο είναι;

Δεν θέλω να επαναλαμβάνω τα ίδια κάθε φορά. Ο «κορμός» των κειμένων μου είναι συγκεκριμένος αλλά διανθίζω την εκφώνηση με διαφορετικά στοιχεία και πολλές φορές δεν ακολουθώ τα κείμενά μου κι αυτοσχεδιάζω. Δεν... φοβάμαι το μικρόφωνο, αισθάνομαι ότι μιλώ σε μια μεγάλη φιλική παρέα και σχεδόν «συνδιαλέγομαι» ως ένα βαθμό με τα τμήματα που περνούν. Προσπαθώ να έχω αμεσότητα επικοινωνίας και με τους διερχόμενους και με το κοινό. Το κυριότερο όμως είναι ότι αυτά που λέω τα αισθάνομαι, με συγκινούν ως άνθρωπο και ως Ελληνίδα και ο λόγος μου έχει ανάλογες τονικές διαβαθμίσεις, απόλυτα σχετικές με το νόημα των λεγομένων μου. Εκείνη την ώρα τιμώ κι εγώ μαζί με όλους τους άλλους την επέτειο, εκφράζοντας με τον τρόπο μου συναισθήματα της ψυχής μου.

Πώς αισθάνεστε που ο κόσμος πλέον “σας αναζητάει” ως τη “φωνή” των παρελάσεων;

Η αλήθεια είναι ότι έχω ένα «κανάλι επικοινωνίας» με το κοινό που παρακολουθεί τις παρελάσεις – κι όχι μόνο. Τους ευχαριστώ όλους από καρδιάς. Σ’ όλα αυτά τα χρόνια, μόνο τον Οκτώβρη του 2014 δεν εκφώνησα, γιατί δυο μέρες πριν είχα γυρίσει από ταξίδι στο εξωτερικό πολύ άρρωστη. Ενημέρωσα τους αρμόδιους να με αντικαταστήσουν, αυτό δεν έγινε και η παρέλαση πέρασε «βουβή». Ακόμη μου λένε αρκετοί πως έφυγαν γιατί δεν ήμουν στο μικρόφωνο. Ποια άλλη μεγαλύτερη ικανοποίηση κι ανταμοιβή υπάρχει από αυτό; Ελπίζω να μου δίνει δύναμη ο Θεός να συνεχίσω να «ντύνω» τις ιστορικές επετείους με τη φωνή μου...

Οι ιατρικές πρακτικές συνοδεύουν τον άνθρωπο από τη στιγμή που έκανε τα πρώτα του βήματα στη γη. Ο δρόμος που ακολούθησε η ιατρική στο πέρασμα του χρόνου, είναι γεμάτος από εκπληκτικές ιστορίες αυτοσχεδιασμού, άγνοιας, απάτης, πάθους ή και λάθους.

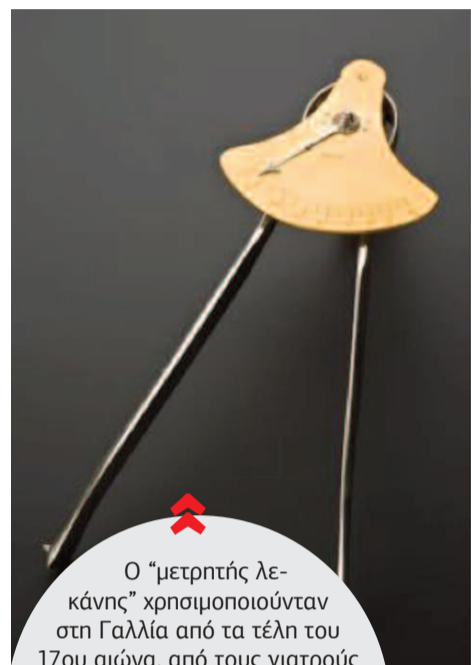
ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΤΕΦΑΝΟΓΙΑΝΝΗΣ
M.Sc.

Ιστορία της Ιατρικής: Ένα απίθανο ταξίδι στον χρόνο

μέρος 500

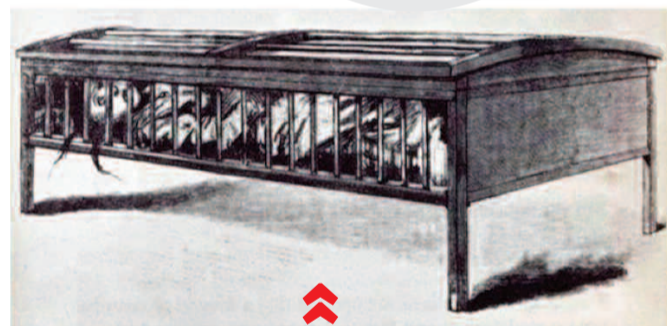
« Φωτογραφία ηλεκτρονικού μικροσκοπίου με λευκό αιμοσφαίριο (κύτταρο άμυνας τους οργανισμού) τη στιγμή που "καταπίνει" ένα από τα γνωστότερα βακτήρια που μολύνουν τον άνθρωπο, τον Staphylococcus aureus (σφαιρικό σχήμα).

Ο "μετρητής λεκάνης" χρησιμοποιούνταν στη Γαλλία από τα τέλη του 17ου αιώνα. από τους γιατρούς της εποχής, για τη μέτρηση του βάθους και του πλάτους της λεκάνης, με σκοπό τη διεκδίκηση της επιλογής μεταξύ φυσιολογικής γέννας και καισαρικής τομής.

Πρώμο ταμπόν (ένθεμα για την απορρόφηση των υγρών της έμμηνης ρύσης) της δεκαετίας τους 1930, που αποτελούνταν εσωτερικά από φυτικές ίνες σελουλόζης και εξωτερικά από βαμβακερή γάζα.

Ο "θεραπευτικός" εγκλεισμός σε απάνθρωπα κλουβιά ήταν πολύ διαδεδομένος την περίοδο 1850-1900 στην Αγγλία, για να "συνειστούν" υστερικές ή καταθλιπτικές γυναίκες, καθώς και οποιοδήποτε άτομο με αποκλίνουσα, για τα ήθη της εποχής, συμπεριφορά. Στο κλουβί αυτό το άτομο ήταν εγκλωβισμένο και δεν μπορούσε διόλου να κουνήσει τα μέλη του, γεγονός που συχνά οδηγούσε, μετά από ημέρες ή εβδομάδες, στην παράκρουση και την τρέλα, ακόμη και υγιείς ανθρώπους...

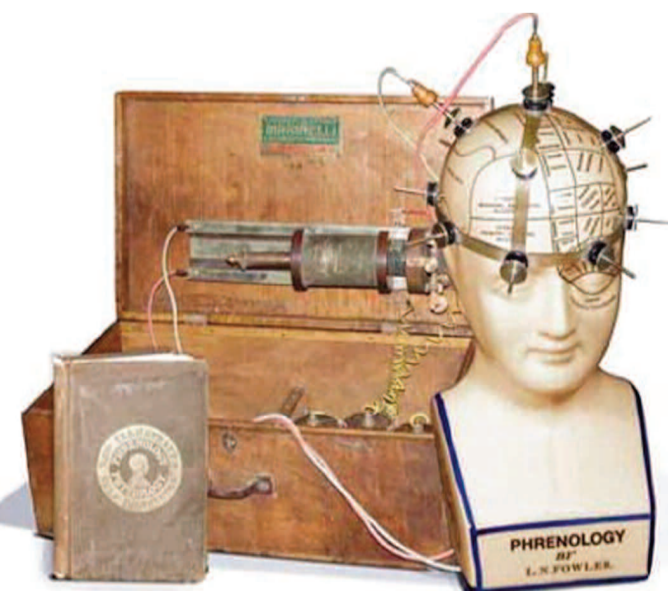

Στις αρχές του 20ου αιώνα οι εργαζόμενοι στα ακτινολογικά εργαστήρια δοκίμαζαν την ανεκτή δόση ακτινοβολίας για τους ασθενείς στα χέρια τους, μη γνωρίζοντας τη βλαπτικότητα της. Στη φωτογραφία αυτή του 1917 φαίνεται η επακόλουθη νεκρωτική δερματίτιδα, που αναπτυσσόταν 2-3 εβδομάδες μετά την αρχική έκθεση, καταστρέφοντας ουσιαστικά τα χέρια τους.

« Η "Φρενολογία" ήταν μια ψευδοεπιστήμη που αναπτύχθηκε το 19ο αιώνα, βασιζόμενη στη θεωρία ότι η προσωπικότητα, τα ταλέντα και οι πνευματικές ικανότητες ενός ατόμου προσδιορίζονται με τη μέτρηση διαφορετικών περιοχών του εγκεφάλου με αυτοσχέδια μηχανήματα και διφορούμενα αποτελέσματα...

« Αφίσα από την Αγγλία της δεκαετίας του 1950, η οποία προέτρεπε τον πληθυσμό να προστατέψει το παιδί του από τη διφθερίτιδα με το κατάλληλο εμβόλιο, μια εποχή που η ενημέρωση για θέματα υγείας ήταν ατελής και περιορισμένη...

« Η Shivshankari Mootageri γεννήθηκε το 1978 στην Καρνατάκα της Ινδίας με ένα τρίτο πόδι με 11 δάκτυλα, που προήλθε από τη σύντηξη ενός δεύτερου ζεύγους ποδιών, προϊόν προφανώς γενετικής ανωμαλίας. Το κορίτσι έδινε παραστάσεις ως αξιοπερίεργο επί χρόνια, συγκεντρώνοντας αρκετά χρήματα για να ζήσει αξιοπρεπώς όλη η οικογένειά της.

« Διαφήμιση του 1898 που αναφέρεται στο σανατόριο Berkshire Hills στη Μασσαχουσέτη των ΗΠΑ. Ένα ακόμη, από τα δεκάδες, ψευδοκέντρα θεραπείας που υποστήριζε ότι «θεραπεύει όλους τους τύπους καρκίνου, χωρίς χειρουργική επέμβαση και χωρίς ποτέ να έχει αποτύχει στη θεραπεία των ασθενών»...

Βιότοπος - περιγραφή

Λατινική ονομασία του βοτάνου είναι DROSERA rotundifolia (Δροσερά η στρογγυλόφυλλος). Ανήκει στην οικογένεια των Δροσερωδών. Φύεται σε όλη την Ευρώπη κατά τόπους. Γενικά είναι φυτό σπάνιο. Αφθονεί όμως σε ορισμένα μέρη. Ζει ανάμεσα στα σφάγνα (βρύοφυτα) και στα υγρότερα μέρη των ελών.

Δροσερά η στρογγυλόφυλλος

Το συγκεκριμένο βότανο φύεται σε μέρη που είναι φτωχά σε θρεπτικά συστατικά ή τόσο όξινα που η διαθεσιμότητα των θρεπτικών συστατικών μειώνεται δραστικά. Για τον λόγο αυτό έχει εξελιχθεί σε σαρκοφάγο και χρησιμοποιεί τα ένζυμα για να διαλύσει τα έντομα που συλλαμβάνει. Από την διαδικασία αυτή εξαγεί αμμωνία (από πρωτεΐνες) και άλλα θρεπτικά συστατικά. Η αμμωνία αντικαθιστά το άζωτο που χρειάζεται το φυτό και δεν μπορεί να βρει στο περιβάλλον που αναπτύσσεται. Είναι φυτό ποώδες, πολυετές και πολύ μικρό με ύψος από 5 έως 25 εκατοστά.

Έχει φύλλα ιδιότροπα, με διάμετρο από 5 έως 8 χιλιοστά, με μακρύ μίσχο, στρογγυλωπά με κόκκινες τρίχες αδενώδεις, που στις άκρες εκκλύουν ένα υγρό κολλώδες, το οποίο προσελκύει τα έντομα. Οι τρίχες μπορούν να καμφθούν προς το κέντρο του φύλλου και να αιχμαλωτίσουν έντομα, τα οποία κατόπιν χωνεύει το φυτό. Η κεφαλή των φύλλων στρογγυλωπή, γυαλιστερή, ευερέθιστη. Στέλεχος γυμνό. Άνθη μικρά, λευκοπράσινα σε τσαμπιά. Τα άνθη του είναι ερμαφρόδιτα (έχει αρσενικά και θηλυκά όργανα) και επικονιάζεται μόνο του. Είναι φυτό που απαιτεί ήλιο (δεν αναπτύσσεται στη σκιά) και έδαφος υγρό ή βρεγμένο.

Ιστορικά στοιχεία

Το Δροσερό έχει μακρά βοτανική χρήση στη λαϊκή ιατρική. Ήταν λαοφιλέ βότανο γιατί οι

χωρικοί το θεωρούσαν δυναμωτικό και αφροδισιακό.

Το φυτό το χρησιμοποιούσαν με θετικά αποτελέσματα εναντίον του βήχα του κοκίτη, σε αρχικά στάδια φυματίωσης, χρόνιες βρογχίτιδες, και άσθμα.

Εξωτερικά το χρησιμοποιούσαν για θεραπεία σε κάλους, ακροχόρδωνες και κάλο μεγάλου δακτύλου.

Οι χωρικοί ακόμη, χρησιμοποιούσαν εξωτερικά τον χυμό της Δροσεράς εναντίον των φακίδων. Εσωτερικά λάμβαναν το βότανο θεωρώντας ότι δρα ως διουρητικό, σπασμολυτικό και αφροδισιακό.

Στη λαϊκή ιατρική το βότανο χρησιμοποιήθηκε ως διουρητικό, σπασμολυτικό και αφροδισιακό. Το χυμό της Δροσεράς τον χρησιμοποιούσαν για την αφαίρεση των κρεατοελιών.

Συστατικά - χαρακτήρας

Το φυτό περιέχει ναφθοκινόνες (πλουμπαγκόννη), τανίνη, οργανικά οξέα, κβερσετόλη (φλαβονοειδές) και μία ανθοκυανική χρωστική. Περιέχει επίσης τα φλαβονοειδή υπερζιδίνη, κουκεστίνη και ισοκεκετίνη.

Άνθιση - χρησιμοποιούμενα μέρη - συλλογή

Ανθίζει Ιούλιο και Αύγουστο. Για θεραπευτι-

κούς σκοπούς χρησιμοποιούνται όλα τα μέρη του φυτού εκτός της ρίζας.

Συλλέγεται Ιούλιο και Αύγουστο. Τα άνθη δεν συλλέγονται.

Θεραπευτικές ιδιότητες και ενδείξεις

Το βότανο δρα ως αντιβακτηριακό, αντιβιοτικό, αντισπασμωδικό, καταπραυντικό, μαλακτικό, αποχρεμπτικό, επισπαστικό (προκαλεί υπεραίμια σε ορισμένη περιοχή του δέρματος), ομοιοπαθητικό, υπογλυκαιμικό, εναντίον ακροχόρδωνων.

Μπορεί να χρησιμοποιηθεί με ευεργετικά αποτελέσματα στη βρογχίτιδα και τον κοκίτη. Η παρουσία της πλουμπαγκόννης (αντιβιοτικό), βοηθά στο να εξηγηθεί η αποτελεσματικότητα της Δροσεράς κατά του στρεπτόκοκκου, του σταφυλόκοκκου και του πνευμονιόκοκκου. Βοηθά επίσης στις λοιμώξεις άλλων τμημάτων του αναπνευστικού συστήματος. Τα φλαβονοειδή που περιέχει το βότανο επηρεάζουν τους μουςκαρινικούς υποδοχείς στους λείους μύες προκαλώντας αντισπασμωδικά αποτελέσματα.

Η χαλαρωτική δράση που ασκεί πάνω στους ακούσιους μύες βοηθά στην ανακούφιση του άσθματος. Το βότανο χαλαρώνει τους μύες της αναπνευστικής οδού, διευκολύνοντας την αναπνοή ανακουφίζοντας από την δύσπνοια, και έτσι έχει σημαντική αξία στη θεραπεία διαφόρων προβλημάτων του αναπνευστικού.

Ο χυμός των φύλλων, χρησιμοποιείται εναντίον φακίδων, κάλων και ακροχόρδωνων.

Συνίσταται σε φλόγωση των αναπνευστικών οδών, βήχα, άσθμα, κοκίτη και εξωτερικώς ο φρέσκος χυμός του σε κρεατοελιές και φακίδες. Η εσωτερική χρήση του βοτάνου προκαλεί ένα αβλαβή χρωματισμό των ούρων.

Το βότανο δρα και ως μυκητοκτόνο, ενώ οι ουσίες του φυτού εμποδίζουν την ανάπτυξη των βακτηριδίων.

Για την αγωγή εναντίον του άσθματος συνδυάζεται άριστα με Γρινδέλια και Ευφορβία.

Εκτός από τις πνευμονικές παθήσεις, έχει μεγάλη ιστορία στην αγωγή του έλκους του στομάχου.

Στην ομοιοπαθητική το βάμμα καταπραυνεί τους πόνους από ρευματισμούς. Επίσης χρησιμοποιείται σε περίπτωση φυματίωσης των πνευμόνων. Δίνεται κυρίως για προβλήματα του αναπνευστικού συστήματος (βήχα, άσθμα), σε βίαιο, σπασμωδικό ή παροξυσμικό βήχα που επαναλαμβάνεται. Επίσης το χρησιμοποιούν για θεραπεία κοκίτη, σε αίσθηση πίεσης στο στήθος και συνεχή δυνατό βήχα. Τέλος για επούλωση ουλών, στους άνω λοβούς των πνευμόνων.

Παρασκευή και δοσολογία

Παρασκευάζεται ως έγχυμα. Ρίχνουμε ένα φλιτζάνι βραστό νερό σε μία κουταλιά του τσαγιού ξηρό βότανο και το αφήνουμε σκεπασμένο για 10-15 λεπτά. Σουρώνουμε και πίνουμε τρεις φορές την ημέρα.

Χρησιμοποιούνται επίσης τα ρευστά εκχυλίσματα του βοτάνου.

Υπό μορφή βάμματος η δοσολογία είναι 10 έως 30 σταγόνες ημερησίως.

Προφυλάξεις

Δεν έχουν αναφερθεί. Κατά συνέπεια απλά τηρούμε την συνιστώμενη ημερήσια δοσολογία

